

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Освітня програма	29878 Соціальна робота
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	231 Соціальна робота

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	29878
Назва ОП	Соціальна робота
Галузь знань	23 Соціальна робота
Спеціальність	231 Соціальна робота
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Савельчук Ірина Борисівна, Рудюк Анна Олександрівна, Осетрова Оксана Олександрівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	06.02.2024 р. – 08.02.2024 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/accredit/akredit_OP/bakalavr/vidomist_pro_samocinuvannya_231_Socialna_robota_bakalavr.pdf
Програма візиту експертної групи	https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/accredit/akredit_OP/bakalavr/program_visit_231_Socialna_robota_bakalavr.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

ОП «Соціальна робота» за першим (бакалаврським) рівнем ВО в ОНУ акредитується вперше. ОНУ має багаторічний досвід підготовки бакалаврів за спеціальністю 231 СР, яку було започатковано у 2004 р. З 2004 р. ОП удосконалювалася з урахуванням соціально-економічних, законодавчих, політичних змін у суспільстві й потреб ринку праці, відповідно до розвитку спеціальності, галузі, регіональної специфіки, вимог СВО 2019 (ОП 2020), з урахуванням яких було створено робочу групу з НПП, роботодавців і здобувачів, пропозиції яких було розглянуто й враховано: узгоджено перелік, структуру, зміст і коди ОК ОП, визначено компетентності й ПРН (додано 5 додаткових ФК і ПРН, зумовлених особливостями регіонального контексту). 2022 р. – перегляд ОП з урахуванням зауважень і пропозицій з акредитацій інших ОП ОНУ (уточнено змістовну частину, матриці щодо формування ЗК/ФК і ПРН, оновлено перелік ВК). У 2024 р. робочою групою у зв'язку з внесенням змін до СВО (2023) ініційовано перегляд ОП, проект якої викладено на сайті для громадського обговорення (приведено у відповідність до СВО ФК9, ФК11 і ПРН7, ПРН12, ПРН20. Чіткі цілі ОП корелюються з місією й стратегією ОНУ, орієнтуючись на студентоцентроване освітнє середовище, необхідне для забезпечення сталого розвитку ЗВО.стейкхолдери залучені до плідної співпраці, що дозволяє врахувати попит і потреби ринку праці та підготувати самостійного конкурентоспроможного фахівця, обізнаного в теорії та на практиці. При розробці ОП враховано тенденції розвитку спеціальності, галузі, ринку праці, регіону, а також вітчизняний і закордонний досвід аналогічних ОП. Забезпечення ПРН відбувається за рахунок обов'язкових ОК з урахуванням навчальної та виробничої практики. В ОНУ наявна можливість академічної мобільності й неформальної освіти. НПП і персонал Університету регулярно інформують здобувачів щодо процедури проведення контрольних заходів і заходів з популяризації академічної доброчесності. У силабусах ОК і ВК представлена чітка й зрозуміла інформація щодо критеріїв оцінювання та політики дотримання академічної доброчесності. Усі важливі локальні нормативно-правові акти, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, а також актуальна інформація та відомості щодо організації освітнього процесу є доступними та розміщені на офіційному веб-сайті. ЗВО достатньою мірою інформує зацікавлені сторони про різні аспекти здійснення освітнього процесу. Визначено чіткі й зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу; вони є доступними та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми. Інформація про ОП наявна на сайті у достатньому обсязі. Результати акредитаційної експертизи показують, що ОП та освітня діяльність ЗВО відповідають усім Критеріям акредитації, а надані рекомендації за часом можуть бути швидко відкориговані.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Серед сильних сторін ОП «Соціальна робота» ЕГ відзначила, що у процесі оновлення й реалізації ОП враховуються інтереси стейкхолдерів (НПП, здобувачів, випускників, роботодавців, академічної спільноти) при формулюванні цілей і ПРН ОП. Практична підготовка, зреалізовуючись у реальних умовах виробничого середовища, сприяє становленню здобувачів як конкурентоспроможних фахівців на сучасному ринку праці, про що свідчать пропозиції роботодавців щодо працевлаштування бакалаврів і самі факти працевлаштування здобувачів. Зреалізація здобувачами соціальної активності та відповідальності, що виявляється через волонтерську діяльність та участь у соціальних проектах. Активна участь здобувачів у профорієнтаційній роботі та у період вступних кампаній (надання консультативних і технічних послуг за власним бажанням). Активізація процесу академічної мобільності здобувачів (осінній, весняний семестри 2023 / 2024 н. р. (Люблянський університет, Словенія, Університет Алба-Юлія, Румунія). Впровадження НПП елементів неформальної освіти у межах самостійної роботи здобувачів (квести), розгляд гарантом і НПП кафедри пропозицій впровадження неформальної освіти, отриманих від випускників ОП, які працюють за спеціальністю СР. Використання інтерактивних методів і форм навчання/викладання (онлайн-сервіси, ігрові методики, квести) з огляду на професійні інтереси здобувачів. Поєднання навчання і досліджень через залучення здобувачів до використання ресурсів соціальних закладів і ГО для здійснення дослідження під час проходження практики. Оновлення ОП відбувається за результатами обговорення міжнародних стажувань, ПК НПП і з урахуванням результатів щосеместрового опитування здобувачів. Здобувачі активно залучаються до участі у міжнародних школах, академічних обмінах, гостьових візитах до закордонних ЗВО й соціальних установ. Залучення професіоналів-практиків до атестації здобувачів; здійснення навчання здобувачів працівниками НБ ОНУ щодо дотримання академічної доброчесності; інформування й залучення здобувачів до заходів з академічної доброчесності шляхом створення Телеграм каналу «Доброчесне середовище ОНУ» за ініціативою «Центру забезпечення якості освіти» ОНУ. ЗВО надає можливість НПП за ОП безкоштовно опанувати програми (Центр перепідготовки та ПК Факультету психології та СР) й мовні курси (Центр мовної підготовки та мовної сертифікації ОНУ): «Психосоціальна корекція наслідків травматичних подій», «Соціально-психологічна підтримка у процесі правосуддя дітей, які постраждали або стали свідками насильства»; «Англійська мова за загальним спрямуванням». Професійному розвитку НПП сприяють угоди з іноземними академічними установами (Малопольська школа державного управління, Краківський університет Економіки (Польща), Школа соціальних та поведінкових наук Товариства підтримки видавничих ініціатив та наукової мобільності (Англія) та вітчизняними ЗВО (КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»). В ОНУ функціонує потужна Психологічна служба, зокрема цілодобова гаряча лінія.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

У процесі акредитаційної експертизи ОП «Соціальна робота» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова було встановлено наявність таких слабких сторін та надано рекомендації, практична імплементація яких дозволить удосконалити якість освіти за даною ОП. Серед слабких сторін ОП ЕГ відмітила такі: 1) пошук силябусів вибіркових дисциплін для ознайомлення на сайті факультету є достатньо складним; 2) силябуси ОК та ВК містять поряд із сучасними джерелами останніх років й застарілу літературу та недостатнє включення до списку літератури власних публікацій викладачів ОП; 3) чинні договори про співпрацю з вітчизняними й закордонними ЗВО наразі не зреалізуються, що підтверджують результати опитування здобувачів освіти, згідно з якими до освітнього процесу за даною ОП вітчизняні й закордонні лектори не залучались. Рекомендації (відповідно до нумерації слабких сторін): 1) спростити процедуру пошуку для ознайомлення із силябусами ВК шляхом розмежування окремими вкладками силябусів ОК та силябусів ВК, структурування ВК ОП (2020); ВК ОП (2023) відповідно до семестру (року) навчання здобувачів (до вересня 2024 року); 2) оновити у силябусах ОК та ВК ОП «Соціальна робота» список рекомендованої літератури сучасними джерелами останніх 5 років та розширити його власними публікаціями викладачів ОП (до вересня 2024 року); 3) до початку 2024 / 2025 н. р. розробити план систематичного залучення представників академічної спільноти вітчизняних і закордонних університетів до проведення гостьових лекцій здобувачам ОП «Соціальна робота».

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Простежується чітка кореляція між цілями ОП «Соціальна робота» та місією й стратегією ЗВО, зазначеної у документі «Стратегічні пріоритети розвитку Одеського національного університету імені І.І. Мечникова на 2020 – 2025 роки» (<https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/strategyonu.pdf>), затвердженому рішенням Вченої ради ОНУ імені І.І. Мечникова від 28 січня 2020 р., протокол № 5 та наказом ректора ОНУ імені І.І. Мечникова № 13-02 від 13 лютого 2020 р. Компаративний аналіз дозволив з'ясувати таке: 1. В ОП «Соціальна робота» (2020 р., затверджений Вченою радою ОНУ імені І.І. Мечникова від 30 червня 2020 р., протокол № 8; 2023 р., затверджений Вченою радою ОНУ імені І.І. Мечникова від 20 червня 2023 р., протокол № 9) зазначено, що метою програми безпосередньо є «підготовка конкурентоспроможних, інноваційно орієнтованих фахівців у галузі соціальної роботи, здатних розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері професійної діяльності або у процесі навчання, вирішувати типові завдання соціальної роботи, встановлювати ефективні взаємовідносини і партнерські зв'язки, створювати можливості для покращення якості життя населення, формування соціально справедливої моделі розвитку соціальної сфери, просувати гуманістичні цінності». 2. У «Стратегічних пріоритетах розвитку Одеського національного університету імені І.І. Мечникова на 2020 – 2025 роки» зазначено, що: 1) місія ЗВО – «надання високоякісних освітніх послуг, здійснення сучасних наукових досліджень та просування гуманістичних цінностей у регіональному, національному та європейському просторі»; 2) стратегічна мета ОНУ – «створення привабливого людиноцентричного освітнього і наукового середовища через розвиток власного потенціалу, досягнення лідерства у регіоні та міжнародне визнання для здійснення підготовки конкурентоспроможних, інноваційно орієнтованих фахівців і високоякісного наукового продукту». Отже, ключовим моментом, відображеним в ОП «Соціальна робота» й Стратегії ЗВО, є орієнтація на підготовку конкурентоспроможних та інноваційно орієнтованих фахівців, засновану на гуманістичних цінностях. Заслугують на увагу такі основні цінності та принципи стратегії розвитку ЗВО, які знайшли відображення у спрямованості даної ОП: професіоналізм, соціальна відповідальність, корпоративна культура, відкритість та довіра, людиноцентризм, мультикультурність, партнерство, патріотизм, лідерство, на яких, зокрема, зацентували увагу під час зустрічей здобувачі й випускники, означивши їх як перевагу навчання за ОП. Загалом мета ОП чітко сформульована та корелює зі стратегічною метою ЗВО, зокрема, спрямовуючись на створення студентоцентрованого освітнього середовища для забезпечення сталого розвитку ОНУ імені І.І. Мечникова.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Слід зазначити факт співпраці стейкхолдерів з факультетом психології та соціальної роботи й кафедрою соціальної роботи, що дозволяє врахувати при перегляді ОП особливості попиту соціальних послуг у територіальних громадах, удосконалювати форми/методи навчання/викладання, посилювати практичну підготовку здобувачів, готувати кваліфіковані, конкурентоспроможні та інноваційно орієнтовані кадри, затребувані на сучасному ринку праці.

Роботодавці включені до робочої групи ОП з соціальної роботи (І. Ухіна, А. Кіріяк, ОП 2020, 2023), наявні рецензії-відгуки від роботодавців (С. Кобиленко, Т. Волошина, ОП 2020, 2023). Наприклад, заступниця начальника територіального відділу Служби у справах дітей Одеської міської ради у Київському районі, при обговоренні ОП зробила акцент на психологічному аспекті батьківства, що знайшло відображення у темах ОК СР з сім'ями та дітьми. Стейкхолдери зазначили регулярність проведення сумісних конференцій і вебінарів з питань, актуальних у сфері соціальної роботи. Як зазначила І. Ухіна, зустрічі й обговорення нагальних питань підготовки бакалаврів з соціальної роботи носять як офіційний (засідання кафедри), так і неформальний характер, однак їхнім стрижнем є зацікавленість, плідна співпраця та потреба в обговоренні актуальних інновацій та сучасних питань СР у сфері підготовки бакалаврів з соціальної роботи. До перегляду ОП долучаються представники академічної спільноти ОНУ імені І.І. Мечникова та інших ЗВО, що, зокрема, підтвердили на відкритій зустрічі НПП Київського національного університету імені Тараса Шевченка (відзначила, що КНУ імені Тараса Шевченка наразі переймає досвід розширення практичної підготовки (виробнича практика, 12 кредитів) та КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. До процесу перегляду ОП залучені як здобувачі (члени робочої групи, анкетування), які вносять пропозиції щодо ОК (наприклад, ОК СР з молоддю), так і випускники (наприклад, пропозиції щодо впровадження елементів неформальної освіти), що надалі дійсно враховуються гарантом та колективом розробників ОП, що й було підтверджено під час зустрічей.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

ОП розроблялася з урахуванням обговорень сучасних потреб у сфері СР зі стейкхолдерами, випускниками, здобувачами й у середовищі академічної спільноти (акцент на практикоорієнтованості, обізнаності у законодавчій базі, децентралізації, кризових станах і СЖО, зокрема зумовлених ситуацією війни). З урахуванням потреб сучасного ринку праці у ПРН відображено потреби суспільства у бакалаврах з СР, здатних «ПРН 3. Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері СР, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід», «ПРН 15. Приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки». Випускники ОП не лише затребувані на ринку праці, постійно отримуючи пропозиції від роботодавців, задоволених рівнем їхньої підготовки, але й працевлаштовані (засвідчили здобувачі, випускники, роботодавці).. У галузевому контексті слід зауважити, що у процесі розробки ОП враховано сучасні тенденції у соціальній сфері (децентралізація, розвиток місцевого самоврядування в Україні (ОК Правові основи СР, Соціальна політика), що передбачає потужне вивчення законодавчої бази. У регіональному контексті при розробці ОП враховано потреби, означені у регіональних програмах (формування у регіоні гуманного шанобливого ставлення до представників різних культур та національностей у громаді (ОК СР в територіальній громаді, ВК СР з мігрантами, Посередництво як форма соціальної роботи з меншиною ромів тощо)). За регіональними запитамися щодо професійних кадрів для роботи у новостворених територіальних громадах, здатних налаштувати ефективну та інноваційну СР, співвіднесено ПРН з ОК (ОК СР з сім'ями та дітьми», що дозволяє досягти ПРН 24. Планувати, організовувати процес надання та надавати соціальні послуги особам/сім'ям, які потрапили у СЖО чи вразливе становище (уведено додатково). При розробці ОП враховано досвід вітчизняних ЗВО: КНУ ім. Тараса Шевченка (ОК СР з сім'ями та дітьми, СР в громаді включені до обов'язкових; ОК Психодіагностика у соціальній роботі, Антикризова соціальна робота внесено до каталогу ВК), Київський Національний педагогічний університет ім. М. Драгоманова (ВК Посередництво як форма соціальної роботи з меншиною ромів), Національний університет «Києво-Могилянська академія» (ОК СР в пенітенціарній системі, СР з ВІЛ-інфікованими), Національний університет «Львівська політехніка» (ОК Соціальний аудит), Академія праці, соціальних відносин і туризму (ОК Громадські організації у системі надання соціальних послуг), УДПУ імені Павла Тичини (ОК Персонологія), ТНПУ імені В. Гнатюка (ОК Соціокультурна анімація, Формування розвитку особистості у СР). Зі слів гаранта, враховано досвід аналогічних іноземних ОП, впроваджуваних у Люблянському університеті (Словенія) (досвід безбар'єрного середовища, ОК Соціальна справедливість та інклюзія), університеті Алба-Юлія (Румунія) (досвід впровадження ОК Людський розвиток, Формування особистості у СР). Ці Університети у межах академічної мобільності відвідали НПП і здобувачі ОП.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

ОП «Соціальна робота» (2020, 2023) повною мірою дозволяють досягти ПРН, визначених СВО галузі знань 23 СР за спеціальністю 231 СР для першого (бакалаврського) рівня ВО, затвердженим наказом МОН України від 24.04.2019 № 557. Крім ЗК, ФК і ПРН, означених у СВО, ОП містить 5 додаткових ФК 21 – ФК 25 та відповідно – 5 ПРН 24 – ПРН 28, у яких враховано регіональні потреби (ПРН 26. Формувати вміння міжкультурного спілкування, розвивати міжкультурну повагу до цінностей культур світу, толерантність, усвідомлення себе як полікультурного суб'єкта) й практико-орієнтований підхід (ПРН 27. Надавати соціально-психологічну допомогу клієнтам в умовах надзвичайних ситуацій та у кризових станах; застосовувати прийоми психологічної саморегуляції та психопрофілактики станів ризику, використовувати емоційну компетентність), що сприяє досягненню ПРН, які забезпечують комплексну підготовку бакалаврів. Співвідношення ЗК, ФК і ПРН, досягнення яких забезпечується через ОК, відображено у «Матриці відповідності програмних компетентностей компонентам ОП» й «Матриці забезпечення ПРН відповідними компонентами ОП», вдосконалені в ОП 2023. Так, ОК «Гендерно-чутливий підхід

у СР» циклу професійної підготовки спрямовано на набуття: «ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні», «ФК11. Здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням їх індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних, етнічних та інших особливостей» «ФК 16. Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів соціальної роботи», «ФК 17. Здатність виявляти і залучати ресурси організацій партнерів з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності»; ПРН: «ПРН 8. Критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях», «ПРН 13. Використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів», «ПРН 20. Виявляти етичні дилеми та суперечності у професійній діяльності та застосовувати засоби супервізії для їх розв'язання», «ПРН 21. Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень», ПРН 1, ПРН 11, ПРН 17, ПРН 18, означених у СВО. Перевагою ОП є акцент на практичній підготовці, що проходить у реальних виробничих умовах, які сприяють розкриттю специфіки майбутньої професійної діяльності. Послідовність вивчення ОК (так, ОК «СР з різними категоріями клієнтів» (3 семестр) логічно передуює вивченню ОК «СР в територіальній громаді» (4 семестр)), методи навчання/викладання та форми оцінювання досягнень здобувачів дозволяють досягти ПРН, визначених СВО.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Позитивною практикою у процесі оновлення й реалізації ОПП «Соціальна робота» за спеціальністю 231 Соціальна робота за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти в Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова є врахування інтересів стейкхолдерів (НПП, здобувачів вищої освіти, випускників, роботодавців, академічної спільноти) під час формулювання цілей та ПРН ОП, а також впровадження інноваційних методів соціальної роботи, актуальних наразі ОК/ВК або окремих тем, елементів неформальної освіти, що конструктивно сприяє удосконаленню практико-орієнтованого освітнього процесу за ОП, наслідком чого є формування конкурентоспроможного на сучасному ринку праці бакалавра з соціальної роботи.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Слабких сторін і недоліків не виявлено.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Враховуючи сильні сторони та відсутність слабких сторін ОПП «Соціальна робота» за Критерієм 1, вважаємо, що рівень відповідності даному Критерію – «В», оскільки впровадження ОП в освітній процес за Критерієм 1 відповідає нормативним вимогам. Так, цілі ОП «Соціальна робота» сформульовані чітко та корелюються з місією та стратегією ОНУ імені І.І. Мечникова, орієнтуючись на студентоцентроване (загалом людиноцентроване) освітнє середовище, необхідне для забезпечення сталого розвитку ЗВО. Стейкхолдери залучені до плідної співпраці, що дозволяє врахувати попит і потреби ринку праці та підготувати самостійного конкурентоспроможного та інноваційно орієнтованого фахівця, обізнаного як в теорії, так і на практиці. При розробці ОП «Соціальна робота» враховані тенденції розвитку спеціальності, галузі, ринку праці, регіону, а також вітчизняний та закордонний досвід впроваджуваних в освіту аналогічних ОП. ОП «Соціальна робота» дозволяє досягти програмних результатів навчання, визначених Стандартом вищої освіти за спеціальністю 231 Соціальна робота для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, чому сприяють теорія за ОК і практична підготовка.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг кредитів ОПП «Соціальна робота» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти у ЄКТС становить 240, з них 60 відводиться на дисципліни за вибором здобувачів вищої освіти, що становить 25 % від загального обсягу. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 231 Соціальна робота галузі знань 23 Соціальна робота для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти затверджений наказом МОН України від 24.04.2019 року № 557 і введений у дію з 2019/2020 навчального року. У Стандарті безпосередньо зазначається, що обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття ступеня вищої освіти – бакалавр, «на базі повної загальної середньої освіти становить 240 кредитів ЄКТС». Загальний обсяг кредитів за освітньою програмою відповідає ч. 4 ст. 5 «Рівні та ступені вищої освіти» Закону України «Про вищу освіту» (180 – 240 кредитів ЄКТС).

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

ОП «Соціальна робота» структурована у контексті загального часу навчання (за семестрами / роками навчання). Простежується певна логіка навчання та викладання: як правило, засвоєння наступних компонентів ґрунтується на вивченні попередніх, наприклад: ОК «Вступ до спеціальності» (1 семестр) передують вивченню ОК «Правові основи соціальної роботи» (2 семестр), що передують вивченню ОК «Соціальна робота з різними категоріями клієнтів» (3 семестр), що логічно передують вивченню ОК «Соціальна робота в територіальній громаді» (4 семестр), які разом передують засвоєнню ОК «Соціальна робота з сім'ями та дітьми» (5 семестр), яка є більш деталізованою, та передбачає набуті компетентності щодо особливостей соціальної роботи і з різними категоріями клієнтів, і в громаді, що, у свою чергу, передують проходженню навчальної практики (6 семестр), які разом передують вивченню ОК «Соціальне управління та менеджмент соціальної роботи» (7 семестр), вивчення яких у своїй сукупності логічно призводить у 8-му семестрі до проходження виробничої практики та підготовки кваліфікаційної роботи, захист якої передбачає досягнення усіх означених в ОП ПРН. Так, виконання й захист кваліфікаційної роботи, зокрема, спрямовано на досягнення «ПРН 3. Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід» і «ПРН 4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної проблеми». Виявлена чітка й логічна структурованість ОП, що вміщує логічно взаємопов'язану систему ОК сприяє зrealізації мети ОП – «підготовка конкурентоспроможних, інноваційно орієнтованих фахівців у галузі соціальної роботи, здатних розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері професійної діяльності або у процесі навчання, ... створювати можливості для покращення якості життя населення...». Слід відмітити, що забезпечення програмних результатів навчання за ОП «Соціальна робота» відбувається як рахунок обов'язкових освітніх компонентів, серед яких важливе місце відведено практичній підготовці здобувачів (навчальна (3 кредити) та виробнича (відбулося збільшення з 9-ти кредитів за ОП 2020 р. до 12-ти кредитів за ОП 2023 р.) практики), що безпосередньо сприяє включенню у практичну професійну діяльність бакалаврів з соціальної роботи. Загалом включені до ОПП «Соціальна робота» освітні компоненти повною мірою сприяють досягненню поставлених цілей та означених програмних результатів навчання.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст ОП «Соціальна робота» відповідає предметній області галузі знань 23 Соціальна робота. Основний фокус ОП концентрується на формуванні знань, умінь та практичних навичок здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти у сфері реалізації соціальної роботи з різними категоріями клієнтів – отримувачів соціальних послуг, що знаходяться у вразливому становищі або у складних життєвих обставинах, а також до здійснення соціальної роботи у межах територіальної громади (ОП 2023). Важливо відмітити акцент ОП на СЖО та соціальній роботі в громаді, що повною мірою відповідає нагальним потребам сьогодення (СР в громаді з особою / сім'єю, що перебувають у СЖО, зокрема через ситуацію війни). Предметна область ОП (об'єкти вивчення; цілі навчання; теоретичний зміст; методи, методики та технології; інструменти та обладнання) повністю відповідає Стандарту вищої освіти за спеціальністю 231 Соціальна робота галузі знань 23 Соціальна робота для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затверджену наказом МОН України від 24.04.2019 року № 557. Зміст ОП відображає навчальні дисципліни та практичну підготовку (навчальну та виробничу практики). Змістова складова освітніх компонентів освітньої програми фокусується на специфіці соціальної роботи: ОК – Гендерно-чутливий підхід у соціальній роботі, Правові основи соціальної роботи, Практикум з соціальної роботи, Професійна комунікація в соціальній роботі, Соціальна робота з сім'ями та дітьми та ін., сприяючи як розвитку соціальної роботи в Україні, так і зrealізації соціальних змін. До ПРН ОП «Соціальна робота» включено перелік таких програмних результатів, які корелюють із загальними та фаховими компетентностями (ЗК4, ЗК5, ЗК6, ЗК8; ФК8, ФК9, ФК9, ФК10, ФК11, ФК12 та ін.), будучи забезпечені відповідними освітніми компонентами (наприклад, ОК Методи соціальної роботи), включеними до нормативної складової ОП. Рекомендовані вибіркові ОК кількістю 15 забезпечують формування фахових компетентностей і сприяють набуттю ПРН відповідно до предметної області. В ОП ВК враховують сучасні підходи до соціальної роботи у невизначених умовах (наприклад, діджиталізація), що підтверджується використанням відповідних технологій, форм і методів навчання та викладання на ОП. Наукові дослідження, що проводяться здобувачами вищої освіти, відповідають змісту та особливостям ОП «Соціальна робота». Отже, зміст ОП «Соціальна робота» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти відповідає предметній сфері навчання за спеціальністю 231 Соціальна робота.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

У ЗВО індивідуальну освітню траєкторію регламентовано: Положенням про порядок реалізації здобувачами вищої освіти права на вільний вибір навчальних дисциплін в ОНУ імені І.І. Мечникова (<https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/polz-pravaabitur.pdf>); Положенням про порядок визнання (перезарахування) результатів навчання учасників програм академічної мобільності в ОНУ імені І.І. Мечникова (http://erasmus.onu.edu.ua/images/Polozhennya-kredity_1.pdf); Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу ОНУ імені І.І. Мечникова (<https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/mobility.pdf>); Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здобувачами вищої освіти ОНУ імені І.І. Мечникова (<https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/poloz-neformal-osvita.pdf>), Індивідуальну освітню траєкторію забезпечують процедури: складання індивідуального навчального плану здобувача, вільний вибір здобувачем дисциплін з вибіркової компоненти ОП, теми кваліфікаційної роботи, наукового керівника та бази практики, згідно з науковими інтересами здобувача, вільна участь здобувача у різноманітних наукових заходах, за власними інтересами. В ОНУ передбачено можливість академічної мобільності та неформальної освіти. Обсяг вибіркового ОК становить 25 % кредитів ЄКТС від загального обсягу (60 кредитів ЄКТС із 240). Здобувачі здійснюють вибір дисциплін всесюно на наступний навчальний рік з кількості ВК, визначених навчальним планом (з 3 – 4 запропонованих ВК обирається одна після презентації НПП); подають письмову заяву на ім'я декана факультету (2 тижні березня). Загалом здобувач за увесь період навчання (2, 3, 4 курси) обирає 15 ВК, які вносяться до індивідуального навчального плану бакалавра (2 курс – 2 ВК, 3 курс – 7 ВК, 4 курс – 6 ВК, кожна обсягом у 4 кредити ЄКТС, за ОП 2023). Здобувач має право змінювати свій індивідуальний навчальний план після його затвердження за умов письмової згоди декана, не пізніше початку семестру викладання ВК. Зміни вносяться до індивідуального навчального плану здобувача після їх затвердження на Вченій раді факультету. Зміст ОП «Соціальна робота», каталог вибіркового ОК, силабуси (для всіх ВК), робочі навчальні програми обраних здобувачами ВК та умови їх обрання знаходяться на сайті ОНУ імені І.І. Мечникова на сторінці факультету психології та соціальної роботи (<https://onu.edu.ua/uk/structure/faculty/iipo>). Здобувачі мають можливість вибору ОК з інших ОП, які не представлено в ОП та НП, хоча фактів реалізації цього права не було. Перелік дисциплін вільного вибору, спрямованих на забезпечення додаткової фундаментальної та спеціальної підготовки, поглиблене формування професійних компетентностей бакалавра з соціальної роботи, формується з урахуванням рекомендацій НПП і роботодавців, здобувачів і випускників, що було підтверджено на відповідних зустрічах.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Практична підготовка за ОП у ЗВО організовується відповідно до «Положення про порядок проведення практики здобувачів вищої освіти в ОНУ імені І.І. Мечникова (Оновлена редакція)», 2022 р. (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/polozennya-praktika/polozennya_praktika2022.pdf), робочих програм практик, методичних рекомендацій. ОП і НП передбачено практичну підготовку загальним обсягом 12 кредитів ЄКТС (ОП 2020) та 15 кредитів ЄКТС (ОП 2023), що відповідно реалізується через: 1) навчальну практику (3 кредити, 6 семестр – ОП 2020, 2023); 2) виробничу практику (9 кредитів (ОП 2020); 12 кредитів (ОП 2023)), 8 семестр). Практику здобувачі проходять у реальних умовах, згідно з укладеними договорами, на базах, серед яких: 1) довгострокові з такими базами, як: Благодійний фонд «Карітас Одеса УГКЦ» (01.02.2021 № 1/2021), Благодійна організація «БФ «Вітрила дитинства» (01.03.2021 № 3/2021), Одеський дитячий будинок-інтернат (01.10.2020 № 8/2020), Київська районна організація м. Одеси Товариства Червоного Хреста України (01.01.2020 № 1/2020) та ін. співробітництва (<http://surl.li/mlmzy>); 2) разові угоди, укладені здобувачами за бажанням, відповідно до їхніх професійних і наукових інтересів. Навчальну та виробничу практики спрямовано на набуття важливих для професійної діяльності компетентностей: 1) загальні: ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, ЗК11. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми тощо.; 2) фахові: ФК 15. Здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад, ФК 19. Здатність здійснювати моніторинг та оцінку результатів актуальності та якості послуг, що надаються фахівцем у сфері соціальної роботи тощо. При вдосконаленні ОП обов'язково враховуються думки щодо практичної підготовки здобувачів і стейкхолдерів – керівників від баз практики. Слід відмітити, що директорку КУ «Територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Хаджибейського району м. Одеса» залучено як члена комісії із захисту практик; співзасновниця БФ «Вітрила дитинства» залучає здобувачів на базі практики до участі у соціальних проєктах тощо. Крім того, від роботодавців надходить багато пропозицій щодо працевлаштування, якими послуговуються бакалаври з соціальної роботи. Набуття практичних навичок сприяють і практичні заняття (ОК Практикум з соціальної роботи, ОК Професійна комунікація в соціальній роботі сприяють набуттю «ФК 20. Здатність до сприяння підвищенню добробуту і соціального захисту осіб, здійснення соціальної допомоги та надання підтримки тим, хто перебуває у складних життєвих обставинах»). Керівники від баз практики задоволені підготовкою здобувачів, що й було підтверджено на зустрічі з роботодавцями. Високий рівень задоволеності практичною підготовкою й набутими компетентностями виявили здобувачі та випускники.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Навчання за ОП спрямовано на набуття й вдосконалення здобувачами soft skills, чому сприяють впроваджені форми/методи навчання/викладання (постерні захисти (схеми, таблиці), дискусії, квести, ділові/рольові ігри («Рожеві окуляри»), застосування платформи «Kahoot!», визнання отриманих сертифікатів, розміщення найкращих доповідей і презентацій на сторінці кафедри тощо, на чому наголосили НПП), практична підготовка (навчальна й виробнича практики), науково-дослідна робота (курсів роботи (ОП 2023: ОК 41. Курсова робота з дисципліни «СР з сім'ями та дітьми», ОК 42. Курсова робота з дисципліни «СР з різними категоріями клієнтів», кваліфікаційні роботи, соціальні проекти (проект, ініційований БФ «Вітрила дитинства», що підтвердили співзасновниця БФ і здобувачі). Здобувачі високо оцінили квести, застосування платформи «Kahoot!» і відкриті лекції, які проводяться на базах практики (наприклад, Центр зайнятості й працевлаштування). Здобувачі задіяні у волонтерській діяльності, беруть участь у виховній та профорієнтаційній роботі, у різноманітних соціальних акціях, заходах, проектах, ініційованих факультетом і соціальними установами. Соціально активні студенти реалізуються як члени студентського самоврядування. Важливими є екскурсії, наприклад, до жіночої колонії, онкоцентру тощо, на чому зацентрували випускники. Усі зазначені заходи сприяють: 1) набуттю фахових компетентностей; 2) покращенню ПРН; 3) розширенню soft skills, що відповідає цілям ОП і ПРН. Серед soft skills, набуттю яких сприяє ОП, здобувачі й випускники виокремили: уміння оцінити ситуацію (СЖО), толерантність, критичне мислення, ділове спілкування, конкурентоспроможність, ефективна комунікація, гнучкість, командна робота / соціально-ділове партнерство, тайм-менеджмент, адаптивність, стресостійкість, лідерські якості, людиноцентризм, мультикультурність, розвиток соціальних мереж / діджиталізація у соціальній сфері тощо. Формування ЗК і ФК відповідає цілям ОП (ФК11. Здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням їх індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних, етнічних та інших особливостей) і ПРН (ПРН 21. Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень) – мультикультурність. Отже, soft skills узгоджуються із загальними і фаховими компетентностями, необхідними для бакалавра з соціальної роботи, у зв'язку з чим здобувачі на ОП «Соціальна робота» набувають soft skills під час аудиторних занять (ОК Гендерно-чутливий підхід у СР, ОК Соціальна реабілітація, ВК Психологія толерантності, ВК Кар'єрний дизайн в соціальній сфері та ін.), під час практичної підготовки та виконання кваліфікаційної роботи. Соціальна активність і відповідальність здобувачів виявляється на практиці (волонтерство, зокрема у ТОВ Червоного Хреста, КУ «Територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Хаджибейського району м. Одеса», участь у соціальних проектах тощо).

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Слід зауважити, що при розробці ОПП «Соціальна робота» її розробники послуговувалися низкою професійних стандартів, важливих для підготовки бакалаврів з соціальної роботи: 1) «Соціальний працівник», затв. наказом Міністерства соціальної політики України від 04.07.2019 р. № 1049; 2) «Фахівець із соціальної роботи», затв. наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 20.06.2020 р. № 1179; 3) «Фахівець із соціальної допомоги вдома», затв. наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 20.06.2020 р. № 1180. В ОНУ імені І.І. Мечникова при розробці ОП було враховано кваліфікаційні вимоги, загальні й професійні компетентності за трудовою дією або групою трудових дій, що входять до них, визначені у перелічених професійних стандартах, що відображено в ОК, ЗК, ФК, ПРН. Наявна чітка кореляція ОП і профстандартів, що свідчить про актуальність ОП і відповідність її змісту (програмних компетентностей і ПРН) викликам, ризикам і потребам сьогодення у сфері соціальної роботи, що зумовлено вразливістю людини / сім'ї / громади, які перебувають у складних життєвих обставинах, спричинених як ситуацією пандемії COVID-19, так і повномасштабним вторгненням РФ на територію України. Так, компетентності «Г 2. Здатність розробляти та аргументувати шляхи подолання соціальних проблем та складних життєвих обставин особою / сім'єю, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки», окреслені Професійним стандартом «ФСР», релевантна ФК 20. Здатність до сприяння підвищенню добробуту і соціального захисту осіб, здійснення соціальної допомоги та надання підтримки тим, хто перебуває у складних життєвих обставинах. Згідно з профстандартами, в ОП означено основні посади у перспективі працевлаштування випускників, зокрема, соціальний працівник, фахівець із соціальної роботи, фахівець із соціальної допомоги вдома та ін. Загалом зміст ОПП «Соціальна робота» спрямований на формування у здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти компетентностей та досягнення ПРН, необхідних для виконання фахових завдань у галузі знань 23 Соціальна робота, що відповідає як викликам сьогодення, так і потребам сучасного ринку праці.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Для співвіднесення обсягу окремих освітніх компонентів ОП з фактичним навантаженням здобувачів ЗВО використовує студентоцентризований підхід, реалізацію якого регламентовано Положенням про організацію освітнього процесу в ОНУ імені І.І. Мечникова (оновлення 2022) (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/poloz-org-osvit-process_2022.pdf) (2. Форми здобуття освіти та форми організації освітнього процесу, пп. 2.7, 2.8), згідно з яким у навчальному навантаженні чітко визначається час, необхідний здобувачам для завершення всіх видів навчальної діяльності, що безпосередньо спрямовано на досягнення очікуваних ПРН. Так, навантаження вимірюється у кредитах ЄКТС та становить усього 240 кредитів ЄКТС на весь період навчання за денною і заочною формою навчання, з яких 60 відводиться на дисципліни за вибором здобувачів. Оптимальне співвідношення реального і декларованого навантаження у розрізі кожного освітнього компонента відображено у навчальних планах, робочих навчальних планах і робочих програмах

навчальних дисциплін. Обсяг самостійної роботи коливається від 1/3 до 2/3 загального обсягу годин, відведених на вивчення ОК. Тривалість навчального тижня за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти не перевищує 45 акад. год. При розрахунку навантаження ОК враховується час на аудиторну роботу (лекції, практичні заняття) та час на самостійну роботу здобувача (підготовка до екзамену/заліку, лекцій, практичних занять тощо). Самостійна робота здобувачів окреслюється у методичних рекомендаціях НПП до вивчення окремих ОК. Контроль за виконанням самостійної роботи за ОК виконують НПП. Так, НПП, які забезпечують освітній процес за ОП «Соціальна робота» зацентрували на таких видах контролю виконання самостійної роботи, як презентації виконаних завдань, зокрема групові; доповіді тощо. Слід відзначити, що при формуванні завдань самостійної роботи здобувачів НПП послуговуються індивідуальним підходом до кожного здобувача, завдяки чому здобувач з інвалідністю вчасно виконував усі завдання та презентації. Аналіз та оцінка реального обсягу часу, необхідного для виконання завдань самостійної роботи, відбувається за результатами регулярного опитування здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти на ОП «Соціальна робота» (1 раз / півроку), що проводиться через анкетування (<http://surl.li/gnpps>). Так, результати анкетування свідчать, що здобувачі повною мірою задоволені фактичним навантаженням, що, зокрема, зумовлено належною увагою НПП до організації та змісту самостійної роботи. Такий підхід до самостійної роботи сприяє досягненню цілей і ПРН. За результатами опитування робоча група надає експертну оцінку кредитного обсягу ОК, яка перевіряється та погоджується НМК та вченою радою факультету психології та соціальної роботи, НМР ОНУ імені І.І. Мечникова.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

За ОП «Соціальна робота» підготовка здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за дуальною формою освіти не здійснюється. При цьому слід зазначити, що практична підготовка здобувачів, що охоплює навчальну та виробничу практики, передбачає набуття фахових компетентностей безпосередньо на робочих місцях у соціальних установах, наприклад, КУ «Територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Хаджибейського району м. Одеса»; ТОВ Червоного Хреста Київського району м. Одеса, спрямовуючись на розкриття сутності та механізмів надання допомоги отримувачам соціальних послуг. Крім того, слід відзначити участь стейкхолдерів у процесі підготовки здобувачів, зокрема, через плідну співпрацю, яка реалізується, наприклад, через проведення ними практичних занять для здобувачів, майстер-класів, освітніх вебінарів тощо, на чому зацентрували увагу роботодавці під час зустрічі. Такий підхід ЗВО відкриває перед здобувачами можливість набуття професійних компетентностей у реальному виробничому середовищі, а також сприяє розвитку соціальних навичок (soft skills).

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Заслужують на увагу такі здобутки під час реалізації ОП «Соціальна робота» за спеціальністю 231 Соціальна робота за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти в Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова: 1) практична підготовка, передбачена ОП, зреалізовуючись у реальних умовах виробничого середовища, сприяє становленню здобувачів як конкурентоспроможних фахівців на сучасному ринку праці, про що свідчать як пропозиції роботодавців (керівників від баз практики) щодо працевлаштування бакалаврів, так і самі факти працевлаштування бакалаврів з соціальної роботи, підтвержені під час зустрічей зі здобувачами й випускниками; 2) зреалізація здобувачами соціальної активності та відповідальності, що безпосередньо виявляється через волонтерську діяльність та участь у соціальних проєктах.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Слабких сторін і недоліків не виявлено.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Враховуючи сильні сторони та відсутність слабких сторін ОП «Соціальна робота» за Критерієм 2, вважаємо, що рівень відповідності даному Критерію – «В», оскільки впровадження ОП в освітній процес за Критерієм 2 відповідає

нормативним вимогам. Так, загальний обсяг кредитів за ОП «Соціальна робота» відповідає ч. 4 ст. 5 «Рівні та ступені вищої освіти» Закону України «Про вищу освіту». Простежується чітка логіка навчання і викладання: засвоєння наступних освітніх компонентів ґрунтується на вивченні попередніх. Забезпечення ПРН за ОП відбувається за рахунок обов'язкових ОК з урахуванням навчальної та виробничої практики. Перелік дисциплін вільного вибору спрямовано на забезпечення додаткової фундаментальної та спеціальної підготовки, поглиблене формування професійних компетентностей бакалавра з соціальної роботи. Зміст ОПП «Соціальна робота» повною мірою відповідає предметній сфері, заявленій у її назві, а предметна область ОП повністю відповідає Стандарту вищої освіти. В ОНУ імені І.І. Мечникова для здобувачів за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти передбачено можливість академічної мобільності та неформальної освіти. Навчання на ОП «Соціальна робота» сприяє формуванню індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти, зокрема через індивідуальний вибір навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством. Здобувачі задоволені отримуваними знаннями, компетентностями та соціальними навичками (критичне мислення, конкурентоспроможність, ефективна комунікація, адаптивність, стресостійкість, мультикультурність, діджиталізація тощо), які сприяють активному самовдосконаленню й гармонійному розвитку здобувача. Аналіз та оцінка реального обсягу часу, необхідного для виконання завдань самостійної роботи, відбувається за результатами опитування здобувачів вищої освіти за даною ОП через анкетування.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Інформація про правила прийому на навчання та вимоги до вступників на ОП «Соціальна робота» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти містяться на офіційному веб-сайті ОНУ імені І.І. Мечникова <http://surl.li/lpqbw>, а також на офіційному сайті факультету психології та соціальної роботи: <https://onu.edu.ua/uk/structure/faculty/iipo/fpsrabitur>. Наведені посилання стосуються безпосередньо вступної кампанії 2023 року набору. Зазначені Правила розроблено відповідно до Умов прийому МОН України та затверджено в установленому порядку. Їхнє оновлення відбувається щорічно. Правила прийому є чіткі та зрозумілі, не містять дискримінаційних положень та обмежень до доступу на навчання за ОП «Соціальна робота» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

В ОНУ імені І.І. Мечникова розроблено «Правила прийому до ОНУ», зокрема йдеться про Правила прийому до ОНУ у 2023 році – Абітурієнт ОНУ імені І.І. Мечникова (onu.edu.ua), якими регламентовано вступ абітурієнтів на навчання за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти. Правила прийому розроблено відповідно до Умов вступу на навчання до ЗВО України, затверджуваних наказом МОН України щороку, у зв'язку з чим щороку оновлюються й зазначені Правила. Правила прийому до ОНУ є чіткі, не містять дискримінаційних положень (приймаються громадяни України; іноземці; особи без громадянства, які проживають на території України на законних підставах, мають відповідний ступінь, освітній (освітньо-кваліфікаційний) рівень та виявили бажання здобути вищу освіту). Особи пільгових категорій вступають за вступними випробуваннями відповідно до предметів та змісту ЗНО за даною ОП. Вступ до ОП здійснюється на конкурсній основі за відповідними джерелами фінансування та у межах ліцензованого обсягу за спеціальністю 231 Соціальна робота за результатами ЗНО або НМТ (у період воєнного стану) з обов'язкових предметів, визначених МОН України та предмету вільного вибору. Результати складання абітурієнтами ЗНО та НМТ, а також написання мотиваційного листа є підставою для зарахування їх шляхом конкурсного відбору на навчання за ОПП «Соціальна робота». Під час зустрічі здобувачі зацікавлені увагу на допомозі самих здобувачів та їхній власній участі під час вступних кампаній (йдеться про надання абітурієнтам консультативних і технічних послуг здобувачами за власним бажанням. Крім того, заслуговує на увагу підтверджений здобувачами під час зустрічі факт поширення ними інформації про навчання на ОП у соціальних мережах (за власним бажанням).

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), регулюються такими чинними документами, як: Положення про порядок визнання (перезарахування) результатів навчання учасників програм академічної мобільності в ОНУ імені І.І. Мечникова (http://erasmus.onu.edu.ua/images/Polozhennya-kredity_1.pdf) та Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу ОНУ імені І.І. Мечникова (<https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/mobility.pdf>). Зазначеними Положеннями

передбачено складання індивідуального плану до початку програми академічної мобільності із зазначенням ОК, РН яких після вивчення у ЗВО-партнері будуть визнані. Підставою для визнання РН є компаративний аналіз відповідних освітніх програм і навчальних планів, розроблених в ОНУ імені І.І. Мечникова та ЗВО-партнері. Особлива увага при цьому приділяється програмним компетентностям, програмним результатам навчання та кількості кредитів ECTS. При переведенні здобувача з іншого ЗВО передбачається ліквідація академічної різниці. Якщо особа вступає на навчання на підставі іноземних документів про освіту, ОНУ імені І.І. Мечникова готує подання до Інформаційно-іміджевого центру МОН України задля проведення процедури нострифікації. На ОП «Соціальна робота» на момент акредитації фактів визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, не було, хоча при цьому наявні угоди про організацію академічних обмінів, укладені з іншими ЗВО, як вітчизняними, зокрема: Угода про організацію академічних обмінів між Тернопільським національним педагогічним університетом імені Володимира Гнатюка та Одеським національним університетом імені І.І. Мечникова, так і закордонними: Люблянський університет (Словенія), університет Алба-Юлія (Румунія), Гданський університет (Польща) та ін. В осінньому семестрі 2023 / 2024 н. р. зреалізувалася міжнародна академічна мобільність здобувачок 3-го курсу (Люблянський університет, Словенія), 2-го курсу (університеті Алба-Юлія, Румунія). На весняний семестр 2023 / 2024 н. р. заплановано мобільність здобувачки 2-го курсу (Люблянський університет, Словенія). Загалом чинні Правила, процедури та Положення є чіткі, зрозумілі, доступні, а процес їх дотримання є послідовний. Здобувачі обізнані про наявність можливості перезарахування результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, зокрема під час академічної мобільності.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила і порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, у ЗВО регламентовано Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здобувачами вищої освіти ОНУ імені І.І. Мечникова (<https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/poloz-neformal-osvita.pdf>), згідно з яким ПРН визнаються, якщо навчання охоплює не більше 10 % від загального обсягу кредитів, передбачених ОП, але при цьому не перевищує 6 кредитів ЕКТС на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти за навчальний рік, стосуючись як обов'язкових, так і вибіркового ОК, які починають вивчатися з другого семестру. Неформальна освіта має здійснюватися у семестрі, що передує семестру, у якому передбачено вивчення ОК, згідно з навчальним планом. Крім того, результати навчання, отримані у неформальній освіті, можуть перезараховуватися у разі відповідності тематики й змісту заходу сфери неформальної освіти ОК або розділу ОК. За наявності сертифікату з іноземної мови рівня B2 ОК «Іноземна мова» перераховується з оцінкою «відмінно». Алгоритм визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, охоплює: 1) звернення здобувача із заявою до ректора ОНУ імені І.І. Мечникова; 2) створення комісії з визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, у складі 5 осіб; 3) визначення строків проведення відповідних заходів неформальної освіти. На ОП «Соціальна робота» фактів визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, не було, хоча при цьому НПП впроваджують елементи неформальної освіти, що на зустрічі підтвердили і НПП, і здобувачі. Так, старший викладач кафедри соціальної роботи застосовує такі елементи неформальної освіти, як квести, наприклад, онлайн квест з протидії торгівлі людьми, ініційований Міністерством соціальної політики, визнаючи отримані здобувачами сертифікати, що високо оцінили здобувачі. У свою чергу, випускниці, які наразі працюють у соціальних установах, внесли на розгляд кафедри соціальної роботи пропозицію щодо впровадження неформальної освіти серед здобувачів за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти за ОП «Соціальна робота» (наприклад, долучення здобувачів до простору для жінок і дівчат).

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Заслужують на увагу такі здобутки під час реалізації ОП «Соціальна робота» за спеціальністю 231 Соціальна робота за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти в Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова: 1) активна участь здобувачів у профорієнтаційній роботі (поширення ними інформації про переваги навчання на ОП у соціальних мережах за власним бажанням) та у період вступних кампаній (надання ними абітурієнтам консультативних і технічних послуг за власним бажанням); 2) активізація процесу академічної мобільності здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за ОП «Соціальна робота» (в осінньому семестрі 2023 / 2024 н. р. зреалізувалася міжнародна академічна мобільність здобувачок 3-го курсу (Люблянський університет, Словенія), 2-го курсу (університеті Алба-Юлія, Румунія); на весняний семестр 2023 / 2024 н. р. заплановано мобільність здобувачки 2-го курсу (Люблянський університет, Словенія)); 3) впровадження НПП елементів неформальної освіти, зокрема, у межах самостійної роботи здобувачів (наприклад, квести), що безпосередньо сприяє реалізації їхньої індивідуальної освітньої траєкторії, а також розгляд гарантом і НПП кафедри соціальної роботи пропозицій впровадження неформальної освіти, отриманих від випускників ОП, які наразі працюють за спеціальністю 231 Соціальна робота у соціальних установах.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Слабких сторін і недоліків не виявлено.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Враховуючи сильні сторони та відсутність слабких сторін ОПП «Соціальна робота» за Критерієм 3, вважаємо, що рівень відповідності даному Критерію – «В», оскільки впровадження ОП в освітній процес за Критерієм 3 відповідає нормативним вимогам. Так, процедура вступу та визнання результатів навчання за ОП «Соціальна робота» відкрита та прозора. Правила прийому є чіткі та зрозумілі, не містять дискримінаційних положень та обмежень до доступу на навчання за ОП «Соціальна робота» й оприлюднені на офіційному веб-сайті ОНУ імені І.І. Мечникова. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої ОП «Соціальна робота». Здобувачі мають змогу скористатись своїм правом на: 1) академічну мобільність; 2) визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. У ЗВО визначені правила визнання результатів навчання, отриманих під час: 1) академічної мобільності; 2) неформальної освіти, які є чинними. Наявні чинні угоди про організацію академічних обмінів, укладених ОНУ з іншими ЗВО – вітчизняними та закордонними.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Протягом роботи ЕГ була підтверджена чітка відповідність форм, методів навчання і викладання ОП змісту Положення про організацію освітнього процесу ОНУ ім. І.І. Мечникова (оновлення 2022) (<http://surl.li/gmxxm>) та змінами до нього (<http://surl.li/phmbj>), де у розділі 2.5 визначено форми освітнього процесу (навчальні заняття, самостійна робота, практична підготовка, контрольні заходи) та види навчальних занять в Університеті (лекція, семінарське заняття, практичне заняття, лабораторне заняття індивідуальне заняття, консультація). Вибір форм та методів навчання і викладання здійснюється, згідно зі специфікою ОП. Враховуючи її прикладну орієнтацію, практико-орієнтовані методи навчання переважають для досягнення ПРН. Серед них такі, як тренінги, дискусії й обговорення, виконання творчих завдань, практико-орієнтовані лекції, розв'язання та аналіз кейс-ситуацій. На ОП застосовуються й інноваційні інтерактивні методики, що підтверджено під час фокус-груп з НПП (розробка проєктів, створення відеороликів, проведення опитування, використання дистанційних платформ (Пенов В.); групова робота, презентації, постерний захист, професійні пости у соціальних мережах для популяризації соціальної роботи (Потопахіна О.); квест «Безпечного працевлаштування», ігрові методи (гра «Рожеві окуляри») (Кулава К.); інтерактивні онлайн-сервіси та цифрові інструменти (Варнава У.) Така варіативність застосування методів навчання і викладання на ОП свідчить про реалізацію принципу академічної свободи з урахуванням свободи слова та творчості. Студентоцентрикований підхід на ОП, за свідченням здобувачів, дозволяє сформулювати індивідуальну освітню траєкторію шляхом вільного вибору вибіркового ОК відповідно до власних професійних інтересів, вибір тематики курсових робіт та теми кваліфікаційної роботи, тем доповідей, рефератів, варіантів індивідуальних завдань самостійної роботи, участі у конференціях, вибору бази для проходження практики та онлайн-курсів й тренінгів для неформальної освіти. Загалом підтвердженням якості підготовки ОП «Соціальна робота» є свідчення випускників й роботодавців щодо конкурентноспроможності здобувачів та їх працевлаштування до соціальних закладів (установ) й міжнародних організацій, що працюють у сфері надання соціальних послуг (Дудка А., Канцер В. Карабан Д.; Кіріак А, Волошина Т.). Отже, можна зробити висновок, що форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених в освітній програмі цілей та програмних результатів навчання та відповідають вимогам студентоцентрованого підходу й принципам академічної свободи.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

ЕГ підтвердила, що інформація щодо організації освітнього процесу за ОП висвітлюється на веб-сайті Факультету психології та СР (<http://surl.li/mlmzy>): графік освітнього процесу, графік консультацій викладачів, розклад дзвінків, розклад занять, заліково-екзаменаційна сесія, тематика й методичні рекомендації до написання кваліфікаційних робіт, атестація та опитування здобувачів. На сторінці кафедри (<http://surl.li/qkoid>) здобувачі можуть ознайомитися з інформацією щодо викладачів ОК і ВК. Під час інтерв'ю фокус-групи здобувачів ЕГ з'ясувала, що на початку семестрів проводяться організаційні збори, де надається повна інформація щодо змісту ОК і ВК, очікуваних результатів, порядку й критеріїв оцінювання навчання. Інформація надається і шляхом усного повідомлення НПП (на початку вивчення певного ОК, ВК, перед виконанням конкретних видів робіт, під час консультацій), за

допомогою соціальних мереж (Viber, Telegram тощо), відкритого програмного забезпечення для проведення веб-конференцій (Zoom), додаткового розміщення на дистанційній платформі Google Classroom). Здобувачі мають можливість і самостійного ознайомлення на сайті факультету (розділ «Освітній процес – Зміст освітньої програми – спеціальність 231 Соціальна робота (Бакалавр) – 2023-2024 навчальний рік») з робочими програмами (<http://surl.li/qkkht>), силабусами (<http://surl.li/qkkiv>) ОК і ВК за ОП (2020), ОП (2023), а у розділі «Методичне забезпечення освітнього процесу» – з методичними рекомендаціями до вивчення ОК і ВК та проходження навчальної й виробничої практик (<http://surl.li/palgm>). ЕГ було встановлено, що інформація щодо цілей, програмних результатів навчання, змісту й переліку рекомендованої літератури, порядку та критеріїв оцінювання учасникам освітнього процесу надається у межах конкретної ОК та до моменту вибору ВК у силабусах. Однак аналіз силабусів ОК і ВК дозволив виявити поряд із сучасними джерелами останніх років і застарілу літературу й недостатнє включення до списку літератури власних публікацій НПП ОП (ОК «Основи соціального проектування»; ОК «Персонологія»; ВК «Психологія в СР»). На сайті факультету також висвітлена інформація щодо переліку рекомендованих до вибору дисциплін за роками вступу та відповідно до ОП 2020; ОП 2023; ОП 2024 (<http://surl.li/pfmjs>). Однак ЕГ зазначає, що на офіційній сторінці факультету силабуси вибіркового ОК представлені невідповідно до сформованого переліку вибіркового компоненту ОП 2020 та ОП 2023 і неструктуровано до їх групування (Вибіркові дисципліни № 1 – № 15), що ускладнює у загальному переліку силабусів усіх ОК і ВК пошук для ознайомлення із силабусами тих ВК, які запропоновано здобувачам для вибору на наступний навчальний рік. Проте, зауважень з боку здобувачів на недостатність чи незрозумілість інформації щодо освітнього процесу не зафіксовано. Отже, можна стверджувати, що учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна й зрозуміла інформація щодо цілей, змісту, ПРН, порядку і критеріїв оцінювання у межах окремих ОК і ВК.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Поєднання навчання та досліджень під час реалізації ОП відповідно до її цілей здійснюється через: написання курсових робіт (ОК41 «Соціальна робота з сім'ями та дітьми»; ОК42 «Соціальна робота з різними категоріями клієнтів»); написання бакалаврської роботи у межах запропонованої тематики або обрання здобувачами власної теми дослідження прикладного характеру, емпірична база якого формується в умовах проходження практики, що було підтверджено під час зустрічі з роботодавцями (Кіряк А., БФ «Вітрила дитинства»); вивчення дисциплін ОК20 «Методика досліджень у соціальній роботі», ОК15 «Інформаційні ресурси в соціальній роботі» та набуття аналітичних навичок під час виконання практичних завдань; залучення здобувачів до дослідницької роботи під час реалізації соціальних проєктів БФ «Вітрила дитинства» та написання публікацій у соціальних мережах, що підтверджено під час зустрічі з випускниками (Жозак А., Стайкова Т., Дудко А.); залучення здобувачів до участі у конференціях (у щорічній звітній студентській науковій конференції; науково-практичній конференції молодих вчених, здобувачів та студентів «Психологічне і соціальне благополуччя особистості та населення в умовах пандемії Covid-19: теорія і практика» (2021), участь у гуртках із соціально-правового забезпечення та написання доповідей англійською мовою (Потопахіна О.) написання тез і створення можливостей щодо спільних публікацій з викладачами, зокрема безкоштовно у науковому журналі «Психологія та соціальна робота», що підтверджено під час фокус-групи з академічним персоналом (Кононенко О.) та здобувачами (Івах І.; Сергієнко К.). Отже, ЗВО забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП «Соціальна робота».

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Аналіз освітніх програм (ОП 2020; ОП 2023), навчальних планів (НП 2020; НП 2023) показує, що зміст ОП «Соціальна робота» постійно переглядається та удосконалюється з урахуванням перегляду ОК та ВК відповідно до пропозицій громадського обговорення ОП 2020 (<http://surl.li/pohgy>), ОП 2023 (<http://surl.li/pohgy>). Про це свідчить доповнення переліку ОК ОП 2023 та щорічне оновлення переліку вибіркового ОК та ВК (<http://surl.li/pfmjs>). Зміст ОК та ВК ОП «Соціальна робота» оновлюється шляхом здійснення удосконалення тематики курсових та бакалаврських робіт, змісту лекційних і семінарських занять, списку рекомендованих для вивчення джерел, питань для обговорення та контролю. ЕГ з'ясовано під час зустрічі з гарантом, що оновлення змісту ОК і ВК відбувається на основі наукових досягнень і сучасних практик, оскільки викладачі мають можливість обговорення результатів підвищення кваліфікації та закордонних стажувань, участі у науково-практичних конференціях, тренінгах, проєктах, онлайн-курсах на різних освітніх платформах, що підтверджено відповідними сертифікатами. На зустрічах зі здобувачами, роботодавцями та випускниками було з'ясовано, що враховуються їхні пропозиції щодо оновлення змісту ОП. У процесі спілкування з випускниками було підтверджено, що відповідно до наукових інтересів здобувачів враховуються пропозиції щодо оновлення переліку ОК та ВК такими навчальними дисциплінами, як: «Цифровізація соціальної сфери», «Психогієна соціальної роботи», «Соціальна реклама», «Соціальні медіа», «Безпека дітей у цифровому просторі» (Дудко А.). Під час фокус-груп з академічним персоналом ЕГ пересвідчилася, що оновлено зміст ОК «Протидія торгівлі людьми» викладачем (Кулава К.) за результатами виконання дисертаційного дослідження.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Під час зустрічі з менеджментом ЗВО та адміністративним персоналом була надана інформація щодо політики інтернаціоналізації освітньо-наукової діяльності в ОНУ, що пов'язана з можливістю міжнародних обмінів як здобувачів, так і викладачів ОП «Соціальна робота» відповідно до угод з іноземними партнерами (<http://surl.li/gzlnr>) та реалізації напрямів інтернаціоналізації діяльності ОНУ, що здійснюється через розміщення інформації про актуальні можливості міжнародних стажувань, академічних обмінів на сайті ОНУ (<http://erasmus.onu.edu.ua/uk/>), проводяться тренінги по написанню і заповненню апікаційних форм, заявок на стажування та реалізується адміністративний супровід з питань мобільності та грантової підтримки здобувачів та викладачів даної ОП. Також під час зустрічі з гарантом, академічним персоналом було зазначено, що викладачі проходять стажування у закордонних університетах, зокрема Смокова Л.С. була залучена до участі у дослідницьких проєктах «Соціальна ідентичність серед людей із мігрантським походженням» та «Сприяння міжкультурній та специфічній компетенції біженців для біженців і приймаючих суспільств під час російсько-української кризи» (м. Оснабрюк, Німеччина); Дунаєва Л., Кононенко О., Хлівнюк Т., Варнава У. брали участь у міжнародному стажуванні «Фандрайзинг та організація проєктної діяльності в начальних закладах: європейський досвід» (2021; 2022). Практика академічної мобільності здобувачів вищої освіти на ОП «Соціальна робота» була реалізована у межах програми академічної мобільності Erasmus+ «Summer School for Promotion of Democratic Values» у Гданському Університеті, Польща (Байлюк К.) у період 13-24.08.2023 р.; академічної мобільності в Університеті Любляни (Словенія) та практикуму у соціальному центрі для молоді «Sopa Polje» (Словенія) у період 23.10.2023 - 18.01.2024 рр., про що висвітлено у телеграм-каналі кафедри. Під час зустрічі зі здобувачами ЕГ з'ясувала, що успішною є практика залучення до викладання іноземних провідних фахівців (В. Кордіяко-Косовчук «Fundacja Słonie na Balkonie», м. Лодзь, Польща) та гостьового візиту здобувачів до цієї польської фундації «Fundacja Słonie na Balkonie», м. Лодзь, Польща (Сергієнко К.).

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Використання сучасних інтерактивних методів і форм навчання й викладання (насамперед, інтерактивних онлайн-сервісів та їх інструментів, ігрових методик і квестів) з орієнтуванням на професійні інтереси здобувачів значно посилює ОП «Соціальна робота» та гарантує академічну свободу щодо вибору форм та методів навчання й викладання. Поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП посилюється залученням здобувачів до використання ресурсів соціальних закладів й громадських організацій для здійснення дослідження, емпірична база якого формується в умовах проходження практики. Оновлення ОП відбувається за результатами обговорення міжнародних стажувань, підвищення кваліфікації викладачів та з урахуванням результатів щосеместрового опитування здобувачів вищої освіти. Відповідно до угод про співпрацю з міжнародними ЗВО здобувачі активно залучаються до участі у міжнародних школах, академічних обмінах, а також гостьових візитів до закордонних закладів вищої освіти та соціальних установ (організацій).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

До слабких сторін ЕГ віднесла: 1) пошук силабусів вибіркових дисциплін для ознайомлення на сайті факультету є достатньо складним; 2) силабуси ОК та ВК містять поряд із сучасними джерелами останніх років й застарілу літературу та недостатнє включення до списку літератури власних публікацій викладачів ОП. Рекомендації: 1) спростити процедуру пошуку для ознайомлення із силабусами ВК шляхом розмежування окремими вкладками силабусів ОК та силабусів ВК, структурування ВК ОП (2020); ВК ОП (2023) відповідно до семестру (року) навчання здобувачів (до вересня 2024 року); 2) оновити у силабусах ОК та ВК ОП «Соціальна робота» список рекомендованої літератури сучасними джерелами останніх 5 років та розширити його власними публікаціями викладачів ОП (до вересня 2024 року).

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

ЕГ дійшла висновку, що ОП «Соціальна робота» має достатній рівень узгодженості з якісними характеристиками за підкритеріями 4.1, 4.3, 4.4, 4.5. Підкритерій 4.2. частково відповідає вимогам, що зумовило надання рекомендацій (спростити процедуру пошуку для ознайомлення із силабусами ВК шляхом розмежування окремими вкладками силабусів ОК та силабусів ВК, структурування ВК ОП (2020); ВК ОП (2023) відповідно до семестру (року) навчання здобувачів; оновити у силабусах ОК та ВК ОП «Соціальна робота» список рекомендованої літератури сучасними джерелами останніх 5 років та розширити його власними публікаціями викладачів ОП). Зважаючи на наявність сильних і слабких сторін, викладених вище, несуттєвий вплив указаних недоліків на освітній процес та результати

навчання і наявність ресурсів кафедри для вдосконалення програми, вважаємо, що ОП «Соціальна робота» відповідає рівню В за Критерієм 4.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Відповідно до положень «Про організацію освітнього процесу ОНУ ім. І.І. Мечникова (оновлення 2022)» (<http://surl.li/gmxxm>) та змінами до нього (<http://surl.li/phmbj>), «Про організацію і проведення контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти» (<http://surl.li/gmyhh>) основними видами контролю результатів теоретичної й практичної підготовки здобувачів визначено: вхідний, поточний, періодичний, підсумковий та атестація (п. 1.4). Вхідний контроль проводиться на початку вивчення ОК та ВК для визначення набутих знань й навичок на попередньому етапі підготовки. Поточний та періодичний контроль включає в себе перевірку завдань під час навчальних занять, індивідуальних завдань самостійної роботи, рефератів, доповідей та конспектів, індивідуальних та групових науково-дослідних завдань та проєктів, обговорення проблемних питань, вирішення ситуаційних завдань та кейсів, тестування, усне й письмове опитування, контрольні роботи. Поточний і періодичний контроль у більшості випадків проводиться у вигляді розміщення на дистанційній платформі Google Classroom завдань та оцінювання виконаних завдань. Підсумковий контроль проводиться у формі іспиту або заліку. Система оцінювання поточного та підсумкового контролю визначається силабусом (робочою програмою) ОК. Під час зустрічі зі здобувачами ЕГ переконалася щодо рейтингового оцінювання на основі поточного та підсумкового контролю за 100-бальною університетською шкалою, їх повної обізнаності щодо отримання максимальної кількості балів за поточний контроль (60 балів або 80 балів) за визначенням викладача, про що вказано у силабусах і робочих програмах ОК і ВК та проінформовано на перших заняттях з навчальної дисципліни. Аналіз ЕГ силабусів і робочих програм показав наявність розподілу балів за кожною темою, а також інформацію щодо критеріїв оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Форми підсумкової атестації здобувачів вищої освіти за ОП «Соціальна робота» відповідають вимогам Стандарту вищої освіти за спеціальністю 231 Соціальна робота для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Підсумкова атестація передбачена в ОП 2020; ОП 2023 та навчальному плані (НП 2020; НП 2023), проводиться у формі атестаційного екзамену та публічного захисту кваліфікаційної роботи. Атестація здійснюється відкрито й публічно та проводиться екзаменаційною комісією, до складу якої входять представники роботодавців та провідні фахівці галузі, відповідно до Положення про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії в Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова (<http://surl.li/gnock>). Під час онлайн зустрічі директорка Наукової бібліотеки ОНУ (Суровцева О.) засвідчила наявність безкоштовної процедури перевірки кваліфікаційних робіт бакалаврів на наявність елементів плагіату за допомогою сучасного сервісу перевірки Unicheck; практику розміщення кваліфікаційних робіт у репозитарії бібліотеки ОНУ імені І.І. Мечникова (з 2018 р.). На зустрічі зі здобувачами освіти ЕГ встановила, що у відповідності до сфери своїх професійних інтересів здобувачі можуть самостійно обрати теми кваліфікаційних робіт.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Положення «Про організацію і проведення контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти» (<http://surl.li/gmyhh>) регламентує процедуру організації, проведення контрольних заходів, порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження. Форми і терміни семестрового контролю ОП «Соціальна робота» визначаються навчальним планом та включають семестровий екзамен, залік, захист курсових робіт та результатів проходження практик. Підсумкова атестація здобувачів вищої освіти регламентується Положенням про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії в Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова (<http://surl.li/gnock>) та проводиться екзаменаційною комісією після закінчення навчання за певним рівнем вищої освіти. Підсумковий контроль за залікову навчальну дисципліну здійснюється за результатами поточного контролю (якщо отримано 60 та більше балів) або шляхом виконання залікового завдання (якщо отримано менше 60 балів) та виставляється на останньому практичному занятті. Іспит у здобувачів приймає лектор відповідної дисципліни за участі іншого викладача, який проводив практичні заняття або за призначення завідувачки кафедри. Захист курсових робіт, результати проходження практик оцінюється комісією та виставляється диференційований залік. Підсумкова атестація здійснюється Екзаменаційною комісією, що забезпечує об'єктивність

оцінювання. Під час фокус-групи здобувачі ОП продемонстрували повну поінформованість щодо проведення контрольних заходів та власну обізнаність у випадку повторного проходження контрольних заходів. Результати опитування здобувачів ОП «Соціальна робота», що здійснено Центром забезпечення якості освіти ОНУ (I семестр 2022-2023 рр. (<http://surl.li/qmigp>); II семестр 2022-2023 рр. (<http://surl.li/qmijc>), свідчать про високий рівень задоволеності студентів якістю оцінювання результатів навчання. За словами декана Факультету (Дунаєва Л.), процедура оскарження результатів контрольних заходів та їх повторного проходження є реальною та цілком сталою, однак прикладів щодо оскарження оцінок здобувачами ОП «Соціальна робота» не було, що свідчить про дотримання викладачами вимог щодо інформування про форми контрольних заходів та критерії їх оцінювання. Під час фокус-групи здобувачі освіти та представники студентського самоврядування підтвердили обізнаність з правилами проведення контрольних заходів, зазначивши, що наявні процедури проведення контрольних заходів чітко організуються та їх задовольняють, а вони проінформовані щодо алгоритму дій у випадку конфлікту інтересів та ознайомлені з процедурою апеляції.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

В ОНУ політика та стандарти дотримання академічної доброчесності усіма учасниками освітнього процесу відображено у положеннях «Про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців ОНУ імені І.І. Мечникова» (<http://surl.li/gnpst>), «Про комісію з питань етики та академічної доброчесності в ОНУ імені І.І. Мечникова» (<http://surl.li/lppcm>) та у Кодексі академічної доброчесності учасників освітнього процесу ОНУ імені І.І. Мечникова (<http://surl.li/lydes>). Це свідчить про встановлення вимог до виконання письмових робіт, ознайомлення здобувачів з механізмами виявлення порушень академічної доброчесності, порядком притягнення учасників освітнього процесу до академічної відповідальності, що у своїй сукупності виступає елементами університетської політики дотримання академічної доброчесності. В ОНУ проводиться активна робота щодо популяризації принципів і норм академічної доброчесності, систематично організуються заходи щодо обговорення питань дотримання академічної доброчесності та запобігання виявам недоброчесності для усіх учасників освітнього процесу (на сайті ОНУ заходи від «Центру забезпечення якості освіти», НБ ОНУ); силабуси навчальних дисциплін ОП «Соціальна робота» обов'язково містять розділ із зазначенням політики щодо академічної доброчесності. Під час фокус-групи зі здобувачами ОП «Соціальна робота» ЕГ було з'ясовано факт їхньої обізнаності зі змістом Кодексу академічної доброчесності, оскільки вони чітко усвідомлюють відповідальність за порушення принципів академічної доброчесності, а також сприймають доброчесність як невід'ємну складову корпоративної культури ОНУ. На постійній основі реалізуються заходи з популяризації принципів академічної доброчесності, які проводяться для здобувачів працівниками Наукової бібліотеки ОНУ у форматі ознайомчих екскурсій, лекцій, практичних занять і тренінгів-практикумів (<http://surl.li/qmhgv>), про що повідомила під час зустрічей директорка НБ ОНУ (Суровцева О.). Як позитивне слід відзначити, що в Університеті за ініціативою Центру забезпечення якості освіти (Сминтина О.) створено Telegram-канал «Доброчесне середовище ОНУ» (<http://surl.li/gnpss>). Отже, в ОНУ імені І.І. Мечникова розроблено й успішно впроваджено у практику систему дотримання академічної доброчесності, яка стала частиною корпоративної культури Університету.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

ЕГ відзначила: позитивну практику залучення практиків у галузі соціальної роботи до атестації здобувачів; проведення комплексних заходів щодо популяризації академічної доброчесності серед усіх учасників освітнього процесу; здійснення навчання здобувачів працівниками НБ ОНУ щодо дотримання академічної доброчесності; інформування та залучення здобувачів до заходів з академічної доброчесності шляхом створення Телеграм каналу «Доброчесне середовище ОНУ» за ініціативою «Центру забезпечення якості освіти» ОНУ імені І.І. Мечникова.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Слабких сторін і недоліків не виявлено

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

З огляду на відповідність форм контрольних заходів, підходів до формування критеріїв оцінювання та об'єктивності екзаменаторів визначеним вимогам, інформування про них здобувачів вищої освіти, а також з урахуванням проведення комплексних заходів у контексті розбудови системи забезпечення академічної доброчесності як складової корпоративної культури ОНУ імені І.І. Мечникова можемо зробити висновок, що ОП «Соціальна робота» має достатній рівень узгодженості з якісними характеристиками за підкритеріями 5.1, 5.2, 5.3 та 5.4. Експертна група оцінює Критерій 5 як такий, що відповідає рівневі В.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Аналіз відомостей про СО (табл. кадрового забезпечення ОП), результатів проведеної зустрічі з акад. персоналом та інформації, поданої на сайті кафедри (<http://surl.li/qkoid>), дозволяє стверджувати про відповідність акад. та проф. кваліфікації викладачів тим ОК, які вони викладають, що забезпечує якісне досягнення визначених цілей і ПРН ОП. НПП мають високий рівень акад. кваліфікації, що підтверджено наявними наук. ступенями (17 канд. наук, 4 докт. наук), проф. кваліфікації для викладання ОК (2 ст. викл.). Важливою умовою для викладання на ОП є диплом про вищу освіту 231 Соціальна робота (Кулава К. – магістр СР (2018)). При формуванні викладацького складу за ОП враховані вимоги п. 36 Ліценз. вимог щодо наявності не менше 4 досягнень у проф. діяльності за останні 5 років і відповідність до п. 37 – 38 ЛУ. Беручи до уваги результати аналізу табл. 2, інформацію на сайті кафедри, зміст професійної діяльності НПП, ЕГ відзначає відповідність міжн. стажувань і підв. кваліфікації НПП тим ОК, які вони забезпечують: Кременчуцька М. (Малопольська школа державного управління, Краківський університет Економіки (м. Краків, Польща) – ОК 14; Смокова Л. (Школа соціальних та поведінкових наук Товариства підтримки видавничих ініціатив та наукової мобільності (Англія); Академія менеджменту та адміністрування (Ополе, Польща); Університет прикл. наук (м. Оснабрюк, Німеччина) – ОК 36; ОК 44; Трушевич Г. (Гарвардський університет, США) – ОК 35; Кононенко О. (Люблянський університет, м. Любляні, Словенія) – ОК 22. Підтвердженням є наявність відповідних сертифікатів. НПП мають публікації у фахових виданнях у відповідності до зазначених ОК і предметної області ОП: Хлівнюк Т. (ОК 40, ОК 21 (ОП 2020)); Трушевич Г. (ОК 35 (ОП 2020)); Кулава К. (ОК 39, ОК 24 (ОП 2020)); Варнава У. (ОК 40 (ОП 2023)); Смокова Л. (ОК 44 (ОП 2020)), а також у виданнях, які включені до наукометричних баз Scopus (Варнава У. (ОК 37 (ОП 2020)); Кутуза Н. (ОК 6 (ОП 2023)); Смокова Л. (ОК 44 (ОП 2020)) та Web of Science (Кононенко О. (ОК 22 (ОП 2020)); Хлівнюк Т. (ОК 19 (ОП 2020)); Кутуза Н. (ОК 6 (ОП 2023)); Потопахіна О. (ОК 27 (ОП 2020)), (ОК 24 (ОП 2023)); Бутенко В. (ОК 23 (ОП 2020)); Кулава К. (ОК 29 (ОП 2020)). НПП мають досвід науково-пед. та практ. діяльності з консультування (Хлівнюк Т., Смокова Л.), психол. допомоги (Амплеєва О.). Більшість НПП мають членство у громадських проф. об'єднаннях, зокрема Міжн. федерації соц. працівників (Хлівнюк Т. (2020 – 2021), American psychological association (Кононенко О., Варнава У.), ГО «Ліга соц. працівників України» (Кулава К., Хлівнюк Т.), Європейської асоціації психології здоров'я (Кононенко О.), ГО «Прогресивні» (Хлівнюк Т., Пенів В.), Європейської асоціації комунікаційних досліджень та освіти (ECREA) (Кременчуцька М.), ГО «Охорона дитинства. Єдність сім'ї. Соціальна активність» (Дунаєва Л.). Отже, акад. й проф. кваліфікація НПП, задіяних до реалізації ОП, на думку ЕГ, забезпечує досягнення визначених цілей і ПРН на достатньому рівні.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедури конкурсного добору викладачів регламентуються Положенням про проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників ОНУ та укладання з ними трудових договорів (контрактів) (<http://surl.li/gmxwy>), що передбачає розгляд конкурсною комісією відповідності особи умовам оголошеного конкурсу (п. 3.2; п. 3.3): відповідності документів і кваліфікації претендентів та аналізу досягнень у науковій, навчально-методичній сферах. Конкурсний відбір проводиться у визначені терміни, є прозорим і відповідає законодавству України. Оголошення про конкурс на заміщення посад оприлюднюється на веб-сторінці закладу. Під час зустрічей з гарантом ОП та адміністративним персоналом (Голенков А., начальник відділу кадрів) ЕГ з'ясувала вимоги до конкурсного відбору, а саме: рівень освіти викладачів, наявність наукового ступеня, що має відповідати профілю кафедри, наявність щонайменше чотирьох досягнень у професійній діяльності за останні п'ять років, визначених Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності, наявність наукових праць і документів про підвищення кваліфікації та стажування за останні 5 років. Під час зустрічі з НПП було засвідчено (Пенів В.), що вагомим показником рівня професіоналізму, який враховується у конкурсному відборі, є наявність публікаційної активності у наукометричних базах. Для оцінювання рівня професійної кваліфікації претендентів кафедра може запропонувати науково-педагогічному працівникові провести відкриту лекцію, відкрите практичне заняття. ЕГ у ході зустрічі отримала відповіді щодо розуміння процедури й механізмів проведення конкурсного відбору у визначені терміни та їх здійснення із дотриманням відкритості й прозорості.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

На ОП «Соціальна робота» наявна ефективна система залучення роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу. Зокрема, роботодавці входять до робочих груп забезпечення ОП «Соціальна робота», 2023 (Кіріяк А., БФ «Вітрила Дитинства»); Ухіна І., директор КУ «Територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Хаджибейського району м. Одеса») та надають рекомендації щодо оновлення змісту ОК, виступають рецензентами ОП 2023 (Кобиленко С., начальник служби у справах дітей Саратської селищної ради Білгород-Дністровського району Одеської області; Волошина Т., голова Київської районної організації міста Одеси Товариства Червоного Хреста України). Під час фокус-групи з роботодавцями ЕГ підтвердила їх залучення до головування в екзаменаційних комісіях (Ухіна І., Каплюченко Ю.), керівництва виробничою практикою бакалаврів, консультування щодо вибору теми та методики емпіричного дослідження на базі закладу (організації) (Кіріяк А.). Зокрема, Ухіна І. зазначила, що завдяки співпраці з кафедрою є можливість залучення здобувачів до волонтерської діяльності, надання соціальної допомоги, а в подальшому й працевлаштування до соціального закладу (працевлаштували здобувачку Шевчук В., яка запровадила комп'ютеризацію обліку соціальних послуг). Роботодавці також проінформували ЕГ про свої пропозиції щодо оновлення ОК, які були враховані (Кіріяк А.; Азаркіна О., Мігіріна О.). ЕГ було отримано інформацію від роботодавців щодо їх можливостей для подальшої активної співпраці, впровадження спільних проєктів і соціальних ініціатив з кафедрою та Факультетом.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

У ході проведення фокус-зустрічей з роботодавцями, НПП, здобувачами ОП «Соціальна робота» підтвердилися факти залучення представників роботодавців і провідних практиків до проведення аудиторних занять, що представлено у звіті самооцінювання. Здобувачі висловили задоволення від проведення практичних занять на базах соціальних закладів (установ), громадських організацій. Найбільш дієвим, на думку здобувачів (Сергієнко К.), є залучення закордонних провідних фахівців, зокрема Кордіяко-Косовщук В. з польської Fundacja Ślonie na Balkonie» (Польща, м. Лодзь), яка провела для здобувачів практичний вебінар про роботу з постраждалими від насильства з аналізом кейсів, обговорення європейського досвіду соціальної роботи (<http://surl.li/pddgy>). Корисним для побудови власного успішного професійного майбутнього, на думку здобувачів (Сергієнко К.) було проведення тренінгу «Професія! – Кар'єра! - Успіх!» фахівцями Центру занятості м. Одеси (<http://depwork.onu.edu.ua/uk/>) та залучення фахівців з Клініки, дружньої до молоді, до заходів з «Профілактика негативних явищ у молодіжному середовищі». За результатами зустрічі з роботодавцями виявлено, що вони мають практику залучення до проведення аудиторних занять. Зокрема, А. Кіріяк підтвердила розробку циклу вебінарів ГО «Вітрила дитинства» за участі спеціалістів служб у справах дітей територіальних громад, спеціалістів центрів соц. служб, представників ГО; Мігіріна О. залучалася до проведення зі здобувачами психодіагностичних методик у межах ВК «Психодіагностика в соціальній роботі». Під час проведення відкритої зустрічі підтверджено факт залучення експертів галузі до проведення тренінгів щодо посередництва як форми роботи з ромськими спільнотами (Полівко Л., доц. кафедри соціальної роботи КНУ ім. Т. Шевченка). За словами представників менеджменту ОНУ, налагоджені міжнародні зв'язки з університетами, які також здійснюють підготовку соціальних працівників, підписані угоди про співпрацю як із закордонними, так і з вітчизняними університетами. Отже, ЕГ вбачає можливість розширення запрошення лекторів з університетів-партнерів для проведення гостьових лекцій за даною ОП, оскільки представники академічної спільноти не залучались. Крім того, варто розглянути наявні можливості Факультету для створення об'єднання представників роботодавців (Рада роботодавців) і випускників-практиків у галузі соціальної роботи (Асоціація випускників) для посилення постійної активізації їх залучення до аудиторної та позааудиторної діяльності.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

У ЗВО створено цілісну систему професійного розвитку для викладачів ОП «Соціальна робота» завдяки функціонуванню Центру перепідготовки та підвищення кваліфікації Факультету психології та соціальної роботи ОНУ (<http://surl.li/rajpp>), де реалізовано навчання за програмами курсів «Психосоціальна корекція наслідків травматичних подій», 2021 (Хлівнюк Т.), «Соціально-психологічна підтримка у процесі правосуддя дітей, які постраждали або стали свідками насильства», 2023 (Хлівнюк Т., Варнава У.), впроваджено авторські сертифіковані програми підвищення кваліфікації для викладачів ОП «Соціальна робота» (Пенов В.). Функціонування Центру мовної підготовки та мовної сертифікації ОНУ (<http://surl.li/gnzxa>) забезпечує навчання за курсом «Англійська мова за загальним спрямуванням», що дозволяє скласти іспит з іноземної мови за рівнем B2 (Варнава У., Кременчуцька М., Романенко С.). Поряд з цим, питання професійного розвитку НПП регулюється відповідно до «Положення про підвищення кваліфікації НПП» (<https://cutt.ly/SwQ41YLO>) та здійснюється у співпраці з іншими університетами-партнерами, організаціями через укладання відповідних угод для підвищення кваліфікації/стажування, проходження курсів, участі у тренінгах/семінарах, конференціях за фахом. Під час відкритої зустрічі підтверджено факт такої співпраці з КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» щодо проходження навчання викладачами ОП за програмою курсу «Гендерно-чутливий підхід у роботі з вразливими верствами населення у соціально-правовій та освітній сферах» у рамках проєкту «Гендерний відкритий університет: гендерна грамотність

та культура працівників соціальної сфери», 2018 (Хлівнюк Т., Кулава К., Дунаєва Л.). Викладачі за ОП підвищили кваліфікацію шляхом міжнародного стажування: Кременчуцька М. – у Малопольській школі державного управління, Краківський університет Економіки (м. Краків, Польща), Смокова Л. – 2021 р. у Школі соціальних та поведінкових наук Товариства підтримки видавничих ініціатив та наукової мобільності (Англія), Дунаєва Л., Хлівнюк Т., Варнава У., Кононенко О. пройшли польсько-українське міжнародне стажування «Фандрайзинг та організація проектної діяльності в навчальних закладах: європейський досвід». Викладачі беруть участь у Європейських програмах мобільності як керівники міжнародних проєктів (Смокова Л.С., Кононенко О.І.). Отже, більшість викладачів, що забезпечують обов'язкові компоненти ОП «Соціальна робота», проходять стажування та підвищують кваліфікацію за програмами, що зорганізуються ОНУ або іншими ЗВО, організаціями, у тому числі й закордонними.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Стимулювання розвитку викладацької майстерності НПП в ОНУ імені І.І. Мечникова передбачає матеріальні та моральні заохочення, які регламентовано «Колективним договором на 2021 – 2024 роки (<http://surl.li/cxbmrg>), що визначає порядок преміювання НПП (Додаток 3). Так, існує розгорнута системна робота з відзначення авторів публікацій у виданнях Scopus та Web of Science, що було підтверджено під час зустрічі з НПП (Пєнов В.); преміювання науково-педагогічних і наукових працівників за кожне підвищення на одиницю значення індексу Хірша (h-індекс) у міжнародній наукометричній базі даних Scopus (Пєнов В.). Під час зустрічі з менеджментом ЗВО перший проректор ОНУ (Ніколаєва М.) підтвердила наявність матеріального стимулювання шляхом встановлення надбавок до посадових окладів на період виконання певного виду робіт. Найчастіше надбавки отримують НПП за роботу, пов'язану з ліцензуванням та акредитацією освітніх програм; розробкою нових компонентів освітніх програм, науково-методичних матеріалів. Цей факт отримання надбавки за успішну акредитацію ЕГ з'ясувала під час зустрічі з НПП (Кременчуцька М.); під час бесіди з головним бухгалтером (Шафлінська С.), яка запевнила, що постійно приділяється увага для встановлення фактичних показників діяльності НПП, щоб покласти їх в основу системи заохочування, у тому числі щомісячного грошового преміювання. Критеріями для нагородження є результати анкетування здобувачів («Кращий викладач року»), висока публікаційна активність, особливі досягнення в освітній, науковій, організаційній діяльності, пропозиції кафедр і факультетів. У 2020 році Дунаєва Л. нагороджена почесною відзнакою «Подяка» від Одеського міського голови (м. Одеса, 2020), Смокова Л. та Хлівнюк Т. були нагороджені Почесними грамотами Радою Ректорів ВНЗ Одеського регіону (Одеса, 2020). У 2022 році Кулава К. була нагороджена почесною грамотою ОНУ як кращий викладач за ОП «Соціальна робота» та премією від профкому (2023 р.), Кононенко О. – Академік НАН Вищої освіти України (з 2023 р.), Почесна грамота Міського голови м. Одеси – Г. Труханова (2020 р.). Під час зустрічі ЕГ з НПП було зазначено, що викладачі загалом задоволені даною системою стимулювання розвитку викладацької майстерності, що дозволяє їм постійно підвищувати якість освітніх послуг та досягати цілей ОПІ і ПРН.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

ЗВО залучає роботодавців до організації та реалізації ОП – насамперед під час обговорення й рецензування ОП, головування ЕК, керівництва виробничою практикою, консультування щодо вибору теми та методики емпіричного дослідження на базі закладу (організації), координації волонтерських груп, а також через участь у проведенні тренінгів, виховних заходів та проведення аудиторних занять у форматі вебінарів, практичних занять. ОНУ надає можливість викладачам ОП безкоштовно опанувати програми (Центр перепідготовки та підвищення кваліфікації Факультету психології та соціальної роботи) та мовні курси (Центр мовної підготовки та мовної сертифікації ОНУ): «Психосоціальна корекція наслідків травматичних подій», «Соціально-психологічна підтримка у процесі правосуддя дітей, які постраждали або стали свідками насильства»; «Англійська мова за загальним спрямуванням». Професійному розвитку НПП з огляду на наявні широкі можливості стажування викладачів ОП сприяють угоди та домовленості з іноземними академічними установами (Малопольська школа державного управління, Краківський університет Економіки (Польща), Школа соціальних та поведінкових наук Товариства підтримки видавничих ініціатив та наукової мобільності (Англія) та вітчизняними університетами (КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»). Внутрішня нормативна база щодо заохочення НПП та документально засвідчені приклади згаданих практик заохочення підтверджують факт систематичності. Позитивні практики: функціонування на факультеті Центру перепідготовки та підвищення кваліфікації й проходження викладачами ОП навчання за авторськими сертифікованими програмами для підвищення кваліфікації; проводиться активне залучення роботодавців і фахівців-практиків до удосконалення освітнього процесу та проведення спільних заходів і навчальних занять.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Чинні договори про співпрацю з вітчизняними й закордонними ЗВО наразі не реалізуються, що підтверджують результати опитування здобувачів освіти, згідно з якими до освітнього процесу за даною ОП вітчизняні й закордонні лектори не залучались, що і є слабкою стороною. Рекомендації: залучати до освітнього процесу закордонних та вітчизняних фахівців вищої освіти як запрошених лекторів та розробити план систематичного залучення

представників академічної спільноти вітчизняних і закордонних університетів до проведення гостьових лекцій здобувачам ОП «Соціальна робота» до початку 2024 / 2025 н. р. Крім того, ЕГ рекомендує розглянути можливість створення Ради роботодавців (Асоціації випускників) для постійного залучення представників роботодавців (випускників-практиків) у галузі соціальної роботи до аудиторної та позааудиторної діяльності (2024 / 2025 н. р.).

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Під час проведення експертизи ЕГ встановила повну відповідність ЗВО Критерію 6 за такими підкритеріями: 6.1. (Академічна та професійна кваліфікація НПП за ОПП забезпечує досягнення цілей та програмних результатів); 6.2. (процедури конкурсного відбору є прозорими та дозволяють забезпечити необхідний рівень професіоналізму НПП для успішної реалізації ОП); 6.3. (НПП ОП «Соціальна робота» активно співпрацюють з роботодавцями з питань розвитку ОПП, організації та реалізації освітнього процесу); 6.5. (в ОНУ створені сприятливі умови для професійного розвитку викладачів через власні програми та залучення до проходження підвищення кваліфікації в університетах-партнерах); 6.6. (для стимулювання розвитку викладацької майстерності застосовується поєднання матеріального та морального заохочення. Підкритерій 6.4. має часткову реалізацію у питанні активного залучення до аудиторних занять експертів галузі, якими є представники академічної вітчизняної та закордонної спільноти. ЕГ вважає, що не є критичним за Критерієм 6. Враховуючи позитивні та виявлені слабкі сторони, Критерій 6 має відповідність рівневі В.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

У результаті відеоогляду матеріально-технічної бази ЗВО ЕГ пересвідчилася, що інфраструктура та матеріально-технічні ресурси ОНУ потужні та сприяють досягненню цілей ОП і ПРН. Підготовка бакалаврів реалізується на базі факультету психології та соціальної роботи. Очне навчання на ОП реалізується у навчальних корпусах, які оснащені сучасними мультимедійними комплексами; забезпечено вільний доступ до мережі Інтернет (Wi-Fi). В Університеті функціонує соціальна інфраструктура, зокрема наукові та навчальні лабораторії, бібліотеки, музей рідкісної книги, комп'ютерні класи, ботанічний сад, 9 гуртожитків, спортивні зали, Центр культури, стадіон Історія університету. Крім того, під час відеоогляду МТБ ЕГ мала змогу ознайомитися з корпусами та аудиторіями ЗВО, у яких реалізується освітній процес. В ОНУ діє потужна наукова бібліотека, загальна кількість бібліотечних ресурсів якої нараховує 20 000 примірників. Бібліотечна система ЗВО має власну веб-сторінку, що забезпечена електронним каталогом (<http://liber.onu.edu.ua/opacunicode/index.php?url=/SearchForms/index/1>). Створено інституційний репозитарій наукових публікацій (<http://dspace.onu.edu.ua:8080/>). Директорка бібліотеки повідомила ЕГ, що всі послуги бібліотеки є доступними та безкоштовними для всіх учасників освітнього процесу. Бібліотека забезпечує здобувачів і НПП передплаченими фаховими періодичними виданнями. ЕГ пересвідчилася, що всі учасники освітнього процесу мають доступ до наукометричних баз даних Scopus, Web of Science та ін.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

На зустрічах з учасниками освітнього процесу ЕГ переконалася, що ОНУ надає безоплатний доступ НПП і здобувачам вищої освіти до інфраструктури та інформаційних ресурсів ЗВО, зокрема репозитарію, міжнародних наукометричних баз даних Scopus та Web of Science, East View, EBSCOhost, є доступ до таких баз даних, як: Academic Search Premier, Derwent Innovations Index SM, ERIC (Education Resource Information Center), Teacher Reference Center та ін. Доступ до фонду бібліотеки ЗВО реалізується через абонемент, електронний каталог (<http://liber.onu.edu.ua/opacunicode/index.php?url=/SearchForms/index/1>), репозитарій (<http://dspace.onu.edu.ua:8080/>) та бібліотеку рідкісних видань (<http://rarebook.onu.edu.ua:8081/>). Під час відеоогляду матеріально-технічної бази ЕГ ознайомилася з навчально-методичним забезпеченням кафедри та факультету, яким у разі потреби можуть користуватися здобувачі вищої освіти. Здобувачі мають безкоштовний та безперешкодний доступ до комп'ютерів, які забезпечують якість освітнього процесу. Здобувачі вищої освіти та НПП мають змогу безкоштовно перевірити свої наукові праці на наявність текстових збігів/запозичень. Здобувачам ОП надана безоплатна можливість користуватись навчальною, культурно-освітньою, побутовою, оздоровчою та спортивною базами ЗВО. ОНУ підтримує студентське самоврядування та профком студентів, які захищають інтереси здобувачів, включаючи організацію культурних заходів («Студентські ігри», «Мечников Старт фест», «Міс ОНУ»,

День факультету та ін). Здобувачі вищої освіти та викладачі під час зустрічей з ЕГ підтвердили можливість безоплатної їх участі у наукових конференціях ЗВО.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

У ході проведення експертизи ЕГ з'ясувала, що ЗВО запроваджує всі необхідні заходи для забезпечення безпеки освітнього середовища, які враховують потреби та інтереси здобувачів. Наявне просторе укриття у корпусах і гуртожитку, облаштовані достатньою кількістю сидячих місць, WI-FI, вентиляційною системою, наявні санітарні кімнати, а також бойлери для нагріву води. З метою забезпечення безпечного освітнього середовища куратори груп і заступник декана з виховної роботи регулярно проводять навчання здобувачів з правил безпечної поведінки, виховують навички уникнення ризиків та небезпек, а також правила поведінки під час повітряних тривог: усі учасники освітнього процесу проінформовані про алгоритм дій у разі виникнення небезпеки. Для підтримки здоров'я учасників освітнього процесу в ОНУ є безкоштовне обслуговування у поліклініці № 21, медичному пункті, розташованому у приміщенні гуртожитка. ТОВ Червоного Хреста Київського району м. Одеси щороку у 1-му семестрі проводить майстер-класи з надання першої допомоги для здобувачів ВО та викладачів, а у 2023 році інформаційну сесію з мінної безпеки під час вивчення дисципліни «БЖД» (здобувачів навчають наданню першої домедичної допомоги). Заклад забезпечує здобувачів психологічною підтримкою: в Університеті є Психологічна служба, яка здійснює психологічний супровід усіх учасників освітнього процесу, у тому числі надає онлайн допомогу (<https://onu.edu.ua/uk/infostud/psy-service>). Зі слів представника Психологічної служби Університету, запити у сфері психічного здоров'я, з якими звертаються здобувачі освіти, є різноманітними, та для їх вирішення потрібна різна кількість часу (від однієї консультації до сформованого графіку). Студентами та НПП було підтверджено, що ЗВО регулярно проводить опитування, яке дає змогу всім учасникам освітнього процесу долучитися до внутрішніх процедур забезпечення якості освіти. Зі слів проректора з гуманітарних питань, представники студентства є членами всіх дорадчих органів ЗВО, зокрема приймальної комісії, стипендіальної комісії тощо. За рахунок залученості до цих органів вони отримують актуальну інформацію про ОП, пропонувані зміни та нововведення в освітньому процесі.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Здобувачі вищої освіти за ОП у повному обсязі забезпечуються освітньою, організаційною, інформаційною, консультативною та соціальною підтримками. В Університеті здійснюється інформування щодо освітнього процесу за допомогою офіційного сайту ЗВО (<https://onu.edu.ua/uk/>), а також соціальних мереж Facebook та Instagram. Механізми освітньої та організаційної підтримки сформовані на основі Положення про організацію освітнього процесу в ОНУ (<http://surl.li/gmxxm>) Освітня підтримка надається через гаранта ОП, викладачів кафедри соціальної роботи та групу забезпечення, куратора групи, деканат, адміністрацію, профспілковий комітет, органи студентського самоврядування з використанням месенджерів, платформ, які використовуються при змішаній формі навчання. Здобувачі навчаються за затвердженим графіком освітнього процесу (<http://surl.li/paojz>). Графік консультацій професорсько-викладацького складу кафедри соціальної роботи затверджено та розміщено на сторінці факультету, для зручності можлива і офлайн форма, і онлайн (<http://surl.li/paolw>). На сторінці ФПСР доступна повна інформація про організацію освітнього процесу, розміщено навчальні матеріали – робочі програми обов'язкових та вибіркового компонентів, силабуси, методичні рекомендації, розклад занять, сесій, графік навчального процесу, консультацій та ін. Підтримкою та захистом інтересів здобувачів ОП «Соціальна робота» займаються органи студентського самоврядування (<https://onu.edu.ua/uk/infostud/selfgov>), профспілковий комітет (<http://studprofkom.onu.edu.ua/>), центр культури і дозвілля (https://onu.edu.ua/uk/culture/culture_center). Під час зустрічей зі здобувачами та НПП експерти переконалися у тому, що завдяки роботі кафедри, деканату та навчально-допоміжного персоналу між студентами ОП і викладачами налагоджена ефективна система комунікації. Інформування здобувачів про графіки сесій та інші організаційні питання, пов'язані з навчанням та організацією освітнього процесу, здійснюється через Viber та Telegram-канали. Консультативну допомогу здобувачам надають психологічна служба, юридичний центр та інші підрозділи ОНУ за потреби здобувачів (<https://onu.edu.ua/uk/lawcenter>). Зокрема, Психологічна служба ЗВО здійснює психологічний супровід учасників освітнього процесу як в онлайн, так і офлайн форматах, про що повідомили здобувачі ЕГ під час зустрічі.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

У ЗВО забезпечено достатні умови для реалізації права на освіту осіб з ООП. Університет впровадив інтеграційні моделі навчання, створено діючу модель супроводу процесу навчання таких осіб та їх інтеграції у суспільство, надається підтримка, згідно з їхніми особливостями. У разі необхідності студенти можуть звернутися за психологічною підтримкою до Психологічної служби ОНУ. За потреби та наявності відповідних документів студент може оформити індивідуальний план навчання. Соціальна підтримка студентів з ООП передбачає отримання соціальної стипендії та матеріальної допомоги категоріям осіб, які мають на це право. На ОП «Соціальна робота» навчається студент, для забезпечення навчання якого застосовується індивідуальний підхід. Упродовж освітнього

процесу його підтримку здійснює куратор. Професорсько-викладацький склад кафедри соціальної роботи прийняв участь у науково-методичному семінарі «Досвід реалізації інклюзивної освіти у ЗВО», проведеному у рамках договору співробітництва з ЧНУ ім. Петра Могили, на базі якого діє науковий дослідно-практичний центр з питань інклюзії та реабілітації. (<http://surl.li/papvo>).

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

У ЗВО наявна чітка та зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій, що підтверджується відповідними документами, які знаходяться у вільному доступі. В Університеті розроблено та затверджено низку нормативних документів, які регулюють процедуру вирішення та запобігання конфліктних ситуацій: Положення про політику та врегулювання конфліктних ситуацій у Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова (<http://surl.li/gnvgnm>), Антикорупційна програма ОНУ (<https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/anticorrupt.pdf>), прописана процедура створення та роботи комісії з врегулювання конфліктних ситуацій. У вільному доступі на сторінці ЗВО з метою забезпечення належного контролю за організацією освітнього процесу на факультеті та оперативного реагування на можливі факти порушень і зловживань, а також для надання інформаційної та методичної допомоги студентам, викладачам, іншим категоріям громадян розміщено Скриньку довіри (<https://onu.edu.ua/uk/infostud/suggestbox>). Крім того, ЗВО надає здобувачам можливість звернутися по юридичну консультацію або психологічну допомогу. Фактів сексуального домагання або дискримінації під час реалізації ОП виявлено не було, а механізм їхнього недопущення висвітлено у Положенні про політику та врегулювання конфліктних ситуацій в Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова (<http://surl.li/gnvgnm>). Реалізація політики запобігання конфліктним ситуаціям в Університеті здійснюється через діяльність Комісії з врегулювання конфліктних ситуацій, яка призначається наказом ректора та є постійно діючим робочим органом Університету, який відповідає за поширення інформації про Політику та процедури врегулювання конфліктних ситуацій в Університеті, надає інформаційну та консультативну підтримку керівництву структурних підрозділів щодо попередження конфліктних ситуацій, отримує й розглядає скарги у випадках виникнення конфліктних ситуацій в Університеті. На зустрічі здобувачі та представники Студентського самоврядування зазначили, що конфліктних ситуацій на даній ОП не було, проте у разі їх виникнення здобувачі обізнані з процедурами їх вирішення.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Фінансові та матеріально-технічні ресурси, а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми сприяють досягненню визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання: бібліотека налічує 20 000 примірників за ОП «Соціальна робота», аудиторії, що використовуються за даною ОП, обладнані інноваційними мультимедійними пристроями (комп'ютери, проектори, інтерактивні дошки, телевізори). Здобувачі вищої освіти мають можливість безкоштовно брати участь у наукових конференціях, що організуються на факультеті, та мають доступ до наукометричних баз даних Scopus, Web of Science та ін. У ЗВО здійснюється всебічна підтримка (освітня, організаційна, інформаційна, консультативна, психологічна та соціальна) здобувачів вищої освіти, відбувається тісна комунікація між студентами, студентським самоврядуванням та викладацьким складом, адміністративними та допоміжними структурами. В ОНУ функціонує Психологічна служба, у межах якої під час війни створено цілодобову гарячу лінію та ведеться активна робота зі здобувачами всіх категорій.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Слабких сторін та недоліків не виявлено.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Освітня програма та освітня діяльність за цією програмою відповідають всім підкритеріям Критерію 7. Фінансові, матеріально-технічні ресурси, навчально-методичне забезпечення освітньої програми сприяють досягнення

визначених результатів навчання (безоплатний доступ НПП і здобувачів вищої освіти до інфраструктури та інформаційних ресурсів ЗВО, інформаційно-освітніх платформ). Бібліотека ОНУ має підписку до пошукових платформ Web of Science, East View, EBSCOhost, є доступ до таких баз даних, як: Academic Search Premier, Derwent Innovations IndexSM, ERIC (Education Resource Information Center), Teacher Reference Center та ін. Активно функціонує потужна Психологічна служба. Наявна чітка та зрозуміла політика й процедури вирішення конфліктних ситуацій, що підтверджується відповідними документами, які знаходяться у вільному доступі. Експертна група дійшла висновку, що освітня програма за Критерієм 7 відповідає рівню В, оскільки впровадження ОП в освітній процес за Критерієм 7 відповідає нормативним вимогам.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

У ЗВО процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП регламентуються Положенням про освітні програми в Одеському національному університеті імені І. І. Мечникова (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/poloz-osvit-prog_2022.pdf), Політикою забезпечення якості вищої освіти Одеського національного університету імені І.І. Мечникова (<http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/politika-yakosti.pdf>), Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості в Одеському національному університеті імені І. І. Мечникова (<https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/yakist.pdf>), Положенням про моніторинг якості освіти в Одеському національному університеті імені І. І. Мечникова (<http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/poloz-monitoring2020.pdf>), Положенням про організацію і проведення опитування здобувачів вищої освіти в Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова (http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/polozennya_opytuvanya2020.pdf). Нову ОП розробляють за ініціативою керівництва Університету, факультету та/або ініціативної групи з числа НПП, відповідно до рекомендацій та необхідності оновлення. До розроблення ОП залучаються стейкхолдери (роботодавці, випускники, здобувачі вищої освіти та ін.). Моніторинг якості ОП здійснює Центр забезпечення якості освіти систематично, а його результати обговорюються на кафедрі, НМК і ВР факультету (<https://tinyurl.com/643bmyu>), робочою групою, групою забезпечення ОП за участі органів студентського самоврядування, стейкхолдерів. Виходячи із відгуків і звернень студентів у разі виявлення проблем в освітньому процесі, студентське самоврядування може звернутися до керівництва Університету або факультету з пропозиціями вирішення проблеми. У 2020 р. проект ОП було винесено на громадське обговорення, було пройдено всі його етапи та затверджено рішенням НМР ОНУ (протокол № 5 від 25.06.2020 р.) та наказом ректора ОНУ (№ 88-02 від 06.07.2020 р.). За ініціативи здобувачки К. Сергієнко додано ОК «Соціальна робота з молоддю» з метою осучаснення підготовки фахівців для соціальної сфери та розвитку напряму молодіжної соціальної роботи, також за пропозиціями стейкхолдера А. Кіріяк додано ОК «Соціальна робота у територіальній громаді» у зв'язку з потребою якісної підготовки фахівців для роботи у тер. громадах і реформуванням соціальної сфери тощо. У 2024 р. гарант і робоча група ОП «Соціальна робота» ініціювали перегляд вказаної ОП у зв'язку з наказом МОН України № 1583 від 29.12.2023 р. Про внесення змін до деяких СВО у СВО зі спеціальності 231 СР для першого (бакалаврського) рівня ВО, затвердженому наказом МОН України від 24.04.2019 № 557. Підготовлено проект ОП зі змінами та оприлюднено на сайті ФПСР (<http://surl.li/mkxof>). Невід'ємною компонентою моніторингу виступає опитування здобувачів.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Відповідно до Статуту Одеського національного університету (п. 11 (<http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/statut-onu-2017.pdf>)) Студентське самоврядування є одним із ключових органів управління в Університеті (<https://onu.edu.ua/uk/infostud/selfgov>), що передбачає участь студентів у обговоренні та вирішенні питань удосконалення освітнього процесу на двох рівнях – університетському та факультетському. Члени Студентської ради включені до складу Вченої ради факультету та Університету, а також до робочої групи ОП. При взаємодії із завідувачем кафедри, гарантом ОП, деканом, ВР факультету, ректором або Вченою радою Університету вони мають можливість висувати ініціативи для поліпшення якості ОП, організації освітнього процесу, а також мають право започатковувати обговорення питань, пов'язаних з якістю освіти та її удосконаленням. Здобувачі вищої освіти залучені до процесу розробки, моніторингу та періодичного перегляду ОП «Соціальна робота», включені до робочої групи при розробці та перегляді ОП (<https://onu.edu.ua/uk/structure/faculty/iipo/spetsialnosti-ta-spetsializatsii>). Факультет оприлюднює на своєму сайті форму для зауважень та пропозицій (https://docs.google.com/forms/d/1sIwtkaB_YMqWwc7YViEdHQv71qM8XiDYIsFp8Fa5IZI/viewform?edit_requested=true). Були враховані пропозиції К. Сергієнко щодо доцільності введення до ОП обов'язкового ОК «Соціальна робота з молоддю» (ОП 2023). Здобувачі реалізують права вільного вибору освітніх компонентів, обираючи 15 ВК протягом II-го – IV-го курсів з каталогу вибіркового дисциплін, а за бажанням студент може обрати ОК на будь-якому з інших факультетів. Координатор з реалізації внутрішньої системи ЗЯВО ФСПО повідомила ЕГ, що результати опитувань беруться до уваги та оприлюднюються на сайті ЦЗЯО. Зустрічі ЕГ зі здобувачами, представниками студ. самоврядування підтвердили залученість здобувачів до процедур забезпечення якості вищої освіти за ОП.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Під час зустрічі з роботодавцями експерти з'ясували, що у процесах перегляду, оцінки ефективності та удосконалення ОП взаємодія ЗВО з роботодавцями має систематичний характер. Роботодавці включені до Робочої групи, залучені до рецензування ОП, беруть участь у Дні відкритих дверей, круглих столах, конференціях, формуванні тематики кваліфікаційних робіт з урахуванням професійних запитів та інтересів, керують практикою в організації, після якої проводиться опитування щодо відповідності компетентностей здобувачів сучасним вимогам та профстандартам фахівців, беруть участь у роботі ЕК (головою ЕК є фахівець-практик), проводять різні форми занять для здобувачів тощо. З метою збору інформації про інтереси роботодавців та оцінювання якості вищої освіти розроблено форму, куди вони можуть внести свої зауваження та пропозиції (<http://surl.li/mkxof>). Під час зустрічі зі стейкхолдерами ЕГ констатувала, що роботодавці тісно співпрацюють з кафедрою у питаннях покращення ОП

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Під час аналізу Відомостей про самооцінювання та проведення зустрічей ЕГ відзначила, що робота з випускниками спеціальності 231 Соціальна робота включає в себе підтримку зв'язків з гарантом освітньої програми, заступником декана з виховної роботи, викладачами кафедри соціальної роботи, здобувачами молодших курсів. Окрім цього, у ЗВО функціонує відділ (бюро) сприяння працевлаштуванню випускників і студентів (<http://surl.li/mlkwu>). Його основна діяльність полягає у моніторингу ринку праці, створенні бази даних потенційних роботодавців, представленні спеціальностей ОНУ, розвитку співпраці та соціального партнерства з організаціями різних форм власності, формуванні бази даних та формування резюме випускників для ринку праці, консультуванні щодо можливостей працевлаштування; організації зворотного зв'язку з організаціями для отримання оцінки якості професійної підготовки. Проте, окрім цього, відділ здійснює збір даних про працевлаштування та кар'єрний ріст випускників. Також комунікація з випускниками здійснюється викладачами кафедри та кураторами груп за допомогою соціальних мереж. Здобувачі ведуть групу Zisiz Social Family (<https://lift.bio/wx795t>), де публікують пости не лише про здобувачів, викладачів та всіх стейкхолдерів, а й випускників, які після завершення навчання розпочали кар'єрний розвиток за спеціальністю. Окрім цього, під час проведення онлайн зустрічі здобувачі повідомили ЕГ, що отримали можливість працевлаштуватися за спеціальністю після проходження практики.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

В Університеті активно впроваджуються внутрішні документи забезпечення якості, які передбачають швидке реагування на недоліки ОП та їх усунення. Беручи до уваги сучасні тенденції, вимоги часу та затребуваність даної професії, ОП щорічно переглядається відповідно до Положенням про освітні програми в Одеському національному університеті імені І. І. Мечникова (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/poloz-osvit-prog_2022.pdf). Координатор Центру забезпечення якості освіти повідомила, що на факультеті діє внутрішня система забезпечення якості освітньої діяльності, зокрема через різні опитування, що розміщуються на сайті ЦЗЯО (<http://onu.edu.ua/uk/geninfo/tsentr-zabezpechennia-iaкости-osvity>). За результатами даних опитувань та аналізу ОП «Соціальна робота» 2020 р. було внесено зміни стосовно оновлення програми: вилучення ОК «Персонологія», «Формування особистості у соціальній роботі», додавання ОК психологічного спрямування, збільшення кількості практичної складової. До процедур проходження опитувань залучені всі учасники освітнього процесу та стейкхолдери, зокрема здобувачі ВО, НПП, роботодавці, органи студ. самоврядування, випускники. В основі розробки анкет лежать основні критерії оцінювання якості освітніх програм. ЕГ відмітила рівень академічної свободи на ОП, оскільки внутрішня система забезпечення якості не впливає безпосередньо на формування навчальних планів або на процес викладання, а лише надає рекомендації. Отже, можна констатувати, що ЗВО проводить систематичний моніторинг і перегляд ОП з метою забезпечення її якості. ЕГ відмічає, що система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми. Пропозиції всіх стейкхолдерів враховуються членами робочої групи та додаються у зміст освітньої програми.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

ЕГ відзначає, що ОП «Соціальна робота» проходить первинну акредитацію. Програма вдосконалювалася з урахуванням аналізу результатів зовнішнього забезпечення якості вищої освіти за ОП «Соціальна робота» другого (магістерського) рівня. Під час оновлення було внесено низку змін. Складено таблиці про зміни в ОП «Соціальна робота» при її переглядах та висвітлено на сторінці ФПСР. Налагоджено процес академічної мобільності здобувачів

(міжнародну мобільність). У засіданнях кафедри брали участь здобувачі та випускники. Окрім цього, урізноманітнено форми й методи навчання та викладання, які відповідають сучасним викликам у сфері соціальної роботи, спрямовані на досягнення мети ОП, формування інтегральної та фахових компетентностей, що зазначено у РП та силабусах. Розширена кількість заходів, присвячених академічній доброчесності, матеріалів, висвітлених на офіційному сайті ОНУ, Наукової бібліотеки, створено телеграм-канал «Доброчесне середовище ОНУ» (https://t.me/ONU_integrity) з метою популяризації принципів академічної доброчесності. Продовжена робота по залученню практиків до проведення гостьових лекцій і заходів для здобувачів (<https://lift.bio/wx795t>): проведено низку гостьових лекцій – у межах Всеукраїнської акції «16 днів проти насильства» фахівцями Центру допомоги особам, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі (<http://surl.li/pgbxj>), КРО м. Одеса ТЧХУ спільно з «Клінікою, дружньою до молоді» м. Одеса КНП «ЦПМСД № 2» ОМР проведено інтерактивний захід на тему «Профілактика негативних явищ у молодіжному середовищі» (<http://surl.li/pgbz>) тощо. Для постійної підтримки зв'язку з випускниками спеціальності 231 Соціальна робота створено телеграм-канал, де об'єднані нинішні здобувачі спеціальності, професорсько-викладацький склад і випускники. Також на кафедрі соціальної роботи регулярно відбуваються зустрічі з випускниками, здобувачами та професорсько-викладацьким складом кафедри.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

ЕГ за результатами зустрічей зі стейкгодерами (роботодавцями, здобувачами, НПП) констатує, що в академічній спільноті ЗВО сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за спеціальністю 231 Соціальна робота. В Університеті розподілено відповідальність між різними структурними підрозділами, що регламентовано Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освіти (Розділ III) (<https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/yakist.pdf>). Відповідно до даного положення кожен відділ має свої функції та обов'язки. У процесі обговорення та впровадження оновлених редакцій освітньої програми академічна спільнота бере активну участь на засіданнях кафедри соціальної роботи та Вченої ради ФПСР. У ЗВО є підрозділи, відповідальні за моніторинг якості освіти, що здійснюють експертизу проєктів ОП (НМР, ЦЗЯО, Навчальний відділ), з якими відбулися зустрічі ЕГ. ЗВО активно залучає студентів до участі у впровадженні освітнього процесу, який контролює ЦЗЯО. Реалізація ОП у ЗВО побудована з акцентом на студентоцентрованість, що сприяє врахуванню пропозицій і рекомендацій студентів щодо оцінки якості програми. Культура якості в академічній спільноті ОНУ реалізується завдяки взаємодії усіх учасників освітнього процесу під час спільної діяльності за ОП. Під час зустрічей з фокус-групами було підтверджено їх залученість до забезпечення якості вищої освіти за ОП.: студентка зазначила, що її рекомендацію щодо введення обов'язкового ОК «Соціальна робота з молоддю» було враховано.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

У ЗВО діє потужна співпраця з роботодавцями, які включені до Робочої групи, залучені до рецензування ОП, беруть участь у Дні відкритих дверей, круглих столів, конференцій, формуванні тематики кваліфікаційних робіт з урахуванням професійних запитів та інтересів, керують практикою в організації, після якої проводиться опитування щодо відповідності компетентностей здобувачів сучасним вимогам та профстандартам фахівців, беруть участь у роботі ЕК (головою ЕК є фахівець-практик), проводять різні форми занять для здобувачів тощо.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Слабких сторін та недоліків не виявлено.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Експертна група встановила, що ОП повністю відповідає основним вимогам за всіма підкритеріями Критерію 8. ЗВО послідовно дотримується визначених процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми, стейкголдери безпосередньо залучені до процесу перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості у контексті її структури, мети, результатів навчання, зокрема через роботу Ради роботодавців. Адміністрація

ЗВО зацікавлена у вдосконаленні внутрішньої системи забезпечення якості освіти, про що свідчать: затверджені положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти, розроблення анкет для опитування здобувачів та інших стейкхолдерів, плани та перспективи подальшої діяльності ЗВО у напрямку вдосконалення внутрішньої системи забезпечення якості освіти. Враховуючи реалізацію ОП на належному рівні у контексті Критерію 8, при одночасній відсутності інноваційних практик, експертна група дійшла висновку, що освітня програма за восьмим Критерієм відповідає рівню В.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У ЗВО визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу. Усю необхідну інформацію оприлюднено на офіційному сайті Університету у розділі «Офіційні документи» (<http://onu.edu.ua/uk/geninfo/official-documents>). Права та обов'язки учасників освітнього процесу за даною ОП прописані у внутрішніх нормативних документах ЗВО, у тому числі, у Статуті Одеського національного університету імені І.І.Мечникова (<http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/statut-onu-2017.pdf>), Положення про організацію освітнього процесу в ОНУ імені І.І. Мечникова (редакція 2022) https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/poloz-org-osvit-process_2022.pdf, та ін. Усі правила і процедури реалізуються на даній ОП. Під час зустрічей зі здобувачами вищої освіти, НПП та представниками структурних підрозділів ЕГ переконалася у тому, що учасники освітнього процесу обізнані із правилами та процедурами освітнього процесу. Інформування усіх учасників освітнього процесу щодо змісту нормативно-правових документів реалізується факультетом шляхом організації засідань, онлайн зустрічей, методичних семінарів, роз'яснювальних бесід тощо.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

На сайті Одеського національного університету імені І.І. Мечникова у вкладці «Громадське обговорення» розміщено програми та проекти ОП. У даній рубриці розміщено активні посилання на проект ОП «Соціальна робота» 2023 р. (https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/edu-programm/psy/gromadske_obgovorennya_proiekt_opp_sotsialna_robota_bakalavr_2024.docx). Також розміщено результати обговорення ОП «Соціальна робота» (випускників (https://docs.google.com/forms/d/1m7MgKUmQR3A_w_LMpDdJE850MIEqPXXKry6-eiBZlWYI/edit), НПП (<https://docs.google.com/forms/d/16GqzXRCS3n57OBoLedxlWbvKxPoeFK4t2FK3ddvQL8o/edit>), роботодавців (<https://docs.google.com/forms/d/1BJdd9SLddHr13FFXZerKD3wVf7ZykalGGv4gBOiTtNI/edit>) та Google форму й адресу стейкхолдерів (https://docs.google.com/forms/d/1sIwtkaB_YMqWwc7YViEdHqV71qM8XiDIYsFp8Fa5IZI/viewform?edit_requested=true, psysocwork@onu.edu.ua) на дану ОП. На головній сторінці сайту ЗВО розміщено контактні дані (телефон, електронна пошта, скринька довіри), що свідчить про відкритість факультету до співпраці та комунікації зі здобувачами. У ході проведення фокус-груп зі стейкхолдерами ЕГ було підтверджено факт проведення систематичних зустрічей з ними, де вони мають змогу вносити свої рекомендації та зауваження щодо оновлення й посилення підготовки за ОП.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

ЕГ констатує, що ЗВО вчасно та у повному обсязі інформує стейкхолдерів про ОП, її мету, загальні й фахові компетентності та програмні результати навчання. Подана інформація є достовірною, чітко систематизованою і легкою для пошуку. Варто відзначити, що на сторінці ЗВО було заздалегідь оприлюднено інформацію про проведення акредитаційної експертизи ОП «Соціальна робота» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти та розміщено посилання на відкриту зустріч з експертами, що дало змогу всім бажаючим долучитися до запланованої зустрічі з експертами. (<https://onu.edu.ua/uk/podii/akredyatsii-pidhotovky-bakalavriv-za-osvitnoiu-prohramoiu-sotsialna-robota>).

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Сильних сторін не виявлено.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Слабких сторін та недоліків не виявлено.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

За Критерієм 9 вважаємо, що рівень відповідності – «В», оскільки впровадження ОП в освітній процес за Критерієм 9 відповідає нормативним вимогам. Так, усі важливі локальні нормативно-правові акти, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, а також актуальна інформація та відомості щодо організації освітнього процесу є доступними та розміщені на офіційному веб-сайті. ЗВО достатньою мірою інформує зацікавлені сторони про різні аспекти здійснення освітнього процесу. Визначено чіткі й зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, вони є доступними та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми. Інформація про ОП наявна на сайті у достатньому обсязі.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B

Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Осетрова Оксана Олександрівна

Члени експертної групи

Савельчук Ірина Борисівна

Рудюк Анна Олександрівна